

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός κινδυνεύει ήμα
θείη πώς δε φοβάται την
λήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φρο-
νικούς της κινδύνους.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1909

ΓΡΗΘΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΠΡΩ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 328

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. 'Η κούλια τ'ακροπόταμου (συνέχεια).
Γ. ΑΒΑΖΟΣ. 'Ο Δεκάλογος—'Από στραβού διαβόλου.
ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΤΑ. Τὰ Φῶτα.
Γ. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ. Τί είναι κοινωνισμός.
Γ. Ν. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ. Στό φῶς τῆς 'Ελλάδας.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Τὰ ναυτικά μας χάλια.
ΦΩΤΟΣ ΠΙΦΥΛΛΗΣ. 'Αποκρίτικες τρέλλες.
Κ** 'Από τόν ἔξω κόσμον—'Η Τέχνη καί ἡ 'Επιστήμη.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γ. Παργιαλίτης, Εὐγ. Ζήνων, Ν. Σαν-
τοριναίος, Θ. Κατραπάνης.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΑ ΝΑΥΤΙΚΑ ΜΑΣ ΧΑΛΙΑ

Τώρα τελευταίη κάμποσος θόρυβος ἔγινε στόν Τύπον καί στή Βουλή γιά τὸ χάλι τοῦ πολεμικοῦ μας Ναυτικοῦ, καί συστήθηκε μάλιστα καί μεγάλη Κοινοβουλευτικὴ 'Επιτροπὴ γιά νὰ ζητήσῃ τὰ πράματα καί φέρῃ τὴν ἀπαιτούμενη διορθωσὴν (!). Κ' ἔτσι ὁ κοσμάκης, πού μόνο αὐτὸς δουλεύει γιά νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῶν ξησιμάτων καί τῶν διορθωμάτων αὐτῶν, ἠσούχασε νομίζοντας πὼς δὲν θὰ πᾶνε καλά.

Τὸ πὼς ὅμως δὲν μποροῦνε νὰ πᾶνε καλά, καί τὸ γιατί, ἔρχεται νὰ μᾶς τὸ πῇ ἓνα σπουδαιότατο ἀληθινὰ ἄρθρον, πού δημοσιεύτηκε στὸ «Μέλλον» τῆς περασμένης Κυριακῆς. Περίληψή του δίνουμε στοὺς ἀναγνώστες μας.

Ὁ συντάχτης τοῦ ἄρθρου δὲ μιλάει μὲ φωνὴς μὰ μὲ νόημα, δὲ χτυπᾷ στόν ἀέρα μὰ στό ψαχνό, καί ἀποδείχνει θεοφάνερα πὼς ὅ,τι γίνεται σήμερα στό Ναυτικό μας εἶναι μιὰ ἀδιαφορία στό χρέμα τοῦ λαοῦ, τόσῃς ἀσυνειδησίας καί φρίκης πού γεννᾷ τὴν ἀγανάκτηση.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1909 ζητάει γιά τὸ Ναυτικό μας προσωπικὸ ἀπὸ 4928 ἀνθρώπους, ἐκεῖ πού ἔφτανε τὸ τέταρτο, γιά τὰ τρία θωρακωτὰ καί τὰ ὀκτὼ ἀντιτορπιλικά μας—γιατὶ ἄλλο μάχιμα καράβια δὲν ἔχουμε,—καί αὐτὸ τὸ τέταρτο μάλιστα νὰ καταναῖ καί λοῦσο, σὰ συγκρίνει κανεὶς τὸ προσωπικὸ τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀναλογία εἶναι τούτη: Σὲ κάθε 1000 τόνους ζεστοῦ σιματος ἀναλογοῦνε μάχιμοι ἀξιωματικοὶ στήν Ἄγγλια 1.6, στή Γαλλία 2.2, στή Γερμανία 2.7, στήν Ἰταλία 3.3, στή Γαπωνία 3.4, στή Σουηδία 3.0, στή Δανία 3.0 καί στήν Ἑλλάδα 12.8 (!) Κ' ἐνὸς μὲ τὸν προϋπολογισμὸ τοῦ 1893, πού τότε εἶχαμε πού πολὺ ναυτικό,—γιατὶ καί πολλὰ καράβια τωρινά, ἄχρηστα, εἶπνε τότες ἀξιόμαχα καί τὰ θωρακωτὰ

μας καινούρια—χρειαζόμαστε γιά ἔξοδα 5.034.254 δραχμῆς, σήμερα θέλουμε ἐννέα ἑκατομμύρια! Πού πάει τὸ περίσσμα; Στὰ γαλιόνια καί στὰ σπαθιά πού βλέπεις, κακόμοιρε κοσμάκη, στὶς παράτες καί στὶς πίσσμες κηδεῖες, χωρὶς νὰ ξέρης πὼς εἰς τὰ πλεονεῖς.

Τὸ σχολεῖο τῶν Δοκίμων ξεφουρνίζει κάθε χρόνο ἀξιωματικούς ὅλα τὰ μοσκαναθρεμμένα παιδιὰ τῆς πλουτοκρατίας μας, ἔξοδεύοντας γιά τὸ κάθε ἓνα 10 χιλιάδες δραχμῆς. (Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸ, τὸ σχολεῖο κοστίζει 220,000 δραχμῆς τὸ χρόνο γιά 23 δόκιμους). Καί τὸ Ὑπουργεῖο στέλνει στήν Εὐρώπη κάθε χρόνο κάμποσους ἀξιωματικούς γιά νὰ τελειοποιηθοῦνε (!) δίνοντάς τους καθημερινὸ χαρτζηλικὶ 25 καί 30 φράγκα τὴ μέρα, καί μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παραλαβῆς τῶν ἀντιτορπιλικῶν πλῆθος ἀξιωματικοὶ μὲ μέσα σταλθήκανε στήν Εὐρώπη μὲ 30 φράγκα τὴ μέρα ἐπίδομα καί πλουτίσανε (!)

Καί λέει ὁ συντάχτης τοῦ «Μέλλοντος»: "Ἄ μίση στὴ Βουλὴ εἶτανε ἔστω καί ἓνας φιλότιμος βουλευτὴς ἀπ' αὐτοὺς πού ἀποτελοῦνε τὴν κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ καί ἤθελε νὰ ζητήσῃ τί ἔγινε μὲ τὰ γυμνάσια ἐσπῶν στο 1907, πού δοκιμάστηκαν τὰ πυρολαχικά μας, θὰ ἔρχονταν στό φῶς τε ρατῶδικα κατορθώματα πού φέρνουν τὰ δάκρια στὰ μάτια.

Μὰ ἀπὸ βουλευτάδες τίποτα δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε. Αὐτοὶ τώρα μὲ τὴν κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ κοιτάζουν πὼς νὰ μπαλώσουν τὰ πράματα καί νὰ δικαιολογήσουν καινούριες θέσεις καί γιά ἄλλους ἀξιωματικούς, μαστορεύοντας ἀποβατικά ἀγῆματα, πράμα δηλαδή πού κανένα σημερινὸ κράτος δὲν ἔχει στό στόλο του, γιατί ἀποδείχτηκε ἀχρηστοὶ στὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις καί πολυέξοδο.

"Ἄν οἱ βουλευτάδες μας μποροῦσαν νὰ μὴν εἶναι ὄργανα τῶν συμφερόντων τῆς τάξης τους, θὰ ἔλεγαν ἀμέσως τὴν ἀλήθεια, καί ἀπ' αὐτὴ θὰ φανερώονταν πὼς μὲ χωρὶς πεντᾶρα περισσότερη μὰ μονάχα μὲ ὅ,τι ἔξοδεύεται σήμερα, θὰ φτιάναμε καινούρια καράβια ἀξίας 75 ἑκατομμυρίων καί μὲ τόκο χρεωλυτικὸ θὰ πληρώνονταν σὲ 25 χρόνις, ὅσο δηλαδή ζοῦνε καί τὰ καράβια.

Ποιὸς ὅμως νὰ τὰ κάμῃ αὐτὰ;
'Ὁ Θεοτόκης, ὁ Ράλλης, ἢ ὁ λαός;
'Ὁ Λαὸς κοιμάται καί αὐτὸς φταίει.

Δὲ φταῖνε οἱ κυβερνήτες μας. Αὐτοὶ ἀντιπροσωπεύουν τὴν τάξιν τῶν πλουσίων καί νοικοκυριῶν πού ἔχει στὰ χέρια τῆς τὴν ἐξουσία. Αὐτὴ συγκινῆται ὅταν ὁ τωρινὸς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θέλει νὰ φορολογήσῃ μὲ μισὸ ἑκατομμύριο τίς χρηματικὲς καταθέσεις στὶς Τράπεζες, δὲ φωνάζει ὅμως

ὅτι ἔξοδεύονται 11 1/2 ἑκατομμύρια στὸ Ναυτικὸ χωρὶς κανένα σκοπὸ, καί 130 ἑκατομμύρια τὸ χρόνο στὸ Κράτος γιά νὰ μὴν ἔχουμε στρατὸ, δικαιοσύνη, ἐκπαίδεψιν, διοίκηση καί ἀσφάλεια ζωῆς...

Γιά τὸ ἄρθρον αὐτὸ δὲ μιλήσανε οἱ φημερίδες μας. Μὰ θέλαμε νὰ ξέρουμε τί ἀντιπροσωπεύουν καί αὐτοὶ;..

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΠΟΛΗ—ΑΘΗΝΑ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

Κ. Παλαιολόγος:

Μὴ μοῦ ταράξῃς τὸ κούφιο μου στήθος!

Μὴ ρήγνῃς βάρος! ἀκουετὲ τρίχει

σὸν τὸ παλιόσπιτο ταραχισμένον

πὸ τὸν καινούριον τὸ φίλον τὸν βλέπει ξένο.

Μέσα στὸ μαῖρα ντύθηκε σὺν κακογερασμένη—

ἀγένησθη καὶ ἀνάλλαξη καὶ βαριανοσιενάζει,

γυρνᾷ κοιτάζει τὰ βουνὰ τὰ μαῖρα τὰ πέλαγη.

Τῆς κυματοῦσας τὰ νερά, σὶ ἀναστεινάγματά της,

φύβουν, κυλοῦν πονετικά καὶ ἀπλώνονται καὶ πᾶνε.

—Τὶ κάνεις ἐτσι, κοπελιά, γιατί μαλλοτραβίσεις;

Μὴ νᾶναι γιά τὸν ἄντρα σου, μὴ νᾶν γιά τὸν καλὸ σου;

—Ὀὐδέ ναι γιά τὸν ἄντρα μου, μηδὲ γιά τὸν καλὸ μου

μόν' εἶναι γιά τ' ἀδέρφια μου πού τᾶχουν σκλαβομμένα.

—'Εδῶ στήν ἀκρία τοῦ γιοῦ πού στέκεσαι μονάχη

γιά πὲς μου ποιόνα καρτερὰ καί ποιόνα ἀπαντήχεις;

—Τὴν ἀδερφή μου τὴ μικρὴ τὴ μικροπαντρεμένη

πῆρ' ἄμυαλα πεθερικά μὰ καὶ ἀκαμάτην ἄντρα.

Πόλη, 1908.

Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

ΤΑ ΦΩΤΑ

Παρίσι, 6/19 τοῦ Γεννάρη 909.

— Ξέρετε, κορίτσι, αὔριο εἶναι τῶν Φώτων καί δὲ ράβουνε.

— Μπά, ἀλήθεια; καλὰ πού μᾶς τὸ εἶπες! μὰ, μητερίτσα μου, πὼς τὸ ξέρεις ἐσὺ πὼς εἶναι τῶν Φώτων αὔριο; Εἶναι καλαντάρι λοιπὸν τὸ κεφαλάκι σου;

— Καί πὼς νὰ μὴ τὸ ξέρω! δὲν ἔχει αὔριο ἔξῃ ὁ μήνας; δὲν ξέρετε πὼς στὶς ἔξῃ τοῦ Γεννάρη εἶναι τῶν Φώτων; μὰ τί ξέρετε λοιπὸν!

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, δὲν ξέρουμε μεγάλα πράματα ἀπ' αὐτὰ, ζώντας μακριὰ ἀπ' τὸν τόπον, μὲ ἄλλες ἡμερομηνίες καί μὲ ἄλλα συνήθεια. Πέφτομε λοιπὸν ἀπ' τὰ σύννεφα καθὲ πού ἡ μανουῖλα μᾶς λείπει εἰς ἔξῃ, αὔριο εἶναι τοῦ ἄη Στυριδῶνα, τοῦ ἄη Δημήτρη, τοῦ ἄη Σάββα, εἶναι ἄργια, καί δὲ δουλεύουνε».

— Μά τότε κάθε μέρα είναι του άη δεινα και του άη τάδε, πρέπει να τους βστούμε όλους;

— Όχι, γιατί αυτοί δεν έχουνε άργία.

— Είναι λοιπόν άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο άγιοι; ή έχουνε κι αυτοί την άριστοκρατία τους, καλούς άγιους και πρόσυχους άγιους;

— Δεν ξέρω, παιδί μου, έτσι τ'άχει ή εκκλησία «Πίστευε και μη έρεύνα».

Άς είναι: και για να μη χαλάσουμε το χατίρι της καυμένης, της γλυκειάς μας της μαννούλας, που την έχουμε χαϊδεμένη, τ'άφίνουμε στη μέση θ,τι κι αν φτιάχνουμε απ' αυτά τ'ά χίλια δυό μικροπράματα και μικροστολίδια, που μεταχειρίζεται το ώραιον φύλον για να άρση στο άσχημον. Δώ και τέσσερα χρόνια, ή μαννούλα μας πήγαινε άκόμα στην εκκλησία, και ποτέ δεν άφινε να περάσουν τ'ά Φώτα, χωρίς να πάη να πάη άγιασμός. Γύριζε ξαναμένη, ζωηρή, όμορφοντυμένη, και με το καπελάκι της άκόμη στο κεφάλι, έβγαζε το μπουκαλάκι με το άγιασμένο νερό, κ' έφερνε γύρω το σπύτι, ραντίζοντας και ψέλλοντας «Έν Ιορδάνη βαπτίζομένου σου, Κύριε». «Πλύντε τ'ά μάτια σας, πιείτε λιγάκι, σήμερα πίνεται, χύνεται. » Της φιλούσαμε το χεράκι. «Και του χρόνου, μαννούλα μου, νάται καλά, να π'ας να μας φέρης τον άγιασμό». Η εύκή μας δεν έπιασε. Πρόπερσι τή βρήκε μεγάλη άρρώστια την πολυαγαπημένη μας και περάσαμε άτέλειωτες, σκοτεινές και βασανισμένες ώρες! Μά ο Θεός (ας είναι δοξασμένος) μάς λυπήθηκε και μάς τήν έσωσε! Όμως πιά στην εκκλησία δεν πήγε: δεν πηγαίνει πιά πουθενά ή μαννούλα μας, γιατί τ'ά πιδάρικια της δεν τή βοηθάνε. Μά όταν ήρθανε τ'ά Φώτα, «Δώσε μου, έίπε, της αδερφής μου της Ξανθής, από πάνω απ' το ντουλαπι που τ'όχω φυλαμένο το μποτιλάκι με τον άγιασμό» και πήρε το μπαστουνακι της κ' έκανε πάλι το γύρο του σπιτιού.

Φέτος ζήτησε πάλι της Ξανθής το μποτιλάκι και μάς έίπε: «Νά, παιδιά μου, πλύντε τ'ά ματάκια σας», μά δέ σηκωνότανε από την πολυθρόνα της. Άνησύχησα, γιατί την είχα ιδεί κουρασμένη απ' το πρωί.

— Μά πώς, μαννούλα μου, δέ θα άγιάσης σήμερα;

— Δεν έχω το κουράγιο, παιδί μου.

— Όχι, όχι, πρέπει έλα πάρ' το μπαστουνακι σου, κοκώνα μου, κ' εγώ σε βαστώ.

Σηκώθηκε, με το μπαστουνακι στονα χέρι, το

μποτιλάκι σπύλλο, έκανε το γύρο του σπιτιού κ' έψαλε: «Έν Ιορδάνη βαπτίζομένου σου, Κύριε». Η φωνίτσα της είτανε πιδ άδύνατη, πιδ σβυσμένη και λαχανιασμένη. Κ' ενώ εκείνη ράντιζε το χαλί με τον άγιασμό, εγώ στηρίζοντας την από πίσω, τ'ά ράντιζα με τ'ά δάκρυά μου. Δάκρυα πίκρας, γιατί την έβλεπα έτσι σκυφτή, δάκρυα εδγνωμοσύνης στο Θεό, που τήν έβλεπα άκόμα, και δάκρυα παρακάλλου, να μπορέση να κινή και του χρόνου στα Φώτα το γύρο του σπιτιού, και ως είναι και με το μπαστουνακι της.

Η ΣΤΑΧΤΟΠΟΥΓΑ

ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΙΛΑΙΝΟΥ

Άργουλάει τ'ά θολά νερά του το ποτάμι κοιμάται μέσ' τις καλάμιές το φιλιναίο δάλλι κι απ' το καλόβι ένας ψαράς κρατώντας το καλάμι ψαρεύει...Τι μεθυστικά που τραγουδούν οι γεύλλοι!..

Κ' έμεις από τ' άπικρονό περνώντας άκρογιάλι μιλούμε για τις άνοιξες των χρόνων που θάρθουν: μ' ένα καλάμι ένας ψαράς θάρχεται τότες πάλι και θά ψαρεύει...Μ' άμαγες ποιόι τότες θά περνούνε!..

Σύμψη.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ*

§ 3

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ

Το κοινωνικό ζήτημα, που από τον Πλάτωνα έως τον Μόρου, τον Καμπαρέλλα και τον Ρουσσώ, και από τους Σαινσιμωνιανούς έως τον Μάρξ και τον Μπέρνσταϊν έχει διανύση πολύμορφη εξέλιξη, τείνει σήμερα να γίνη άύστηρή έπιστήμη υπό την μορφή του κοινωνισμού. Είδαμε ότι ο κοινωνισμός, ως νεώτατη μορφή του κοινωνικού ζητήματος, κρύβει ζήτημα νέου πολιτισμού, είναι δηλαδή σε τελευταίαν άνάλυση αυτό το πρόβλημα της ύπάρξεως. Το ανθρώπινο πνεύμα δεν ήσυχάζει προτού φθάση σε μι'ά τελευταίαν, άνώτατη συνθετική άρχή της καθημερινής μας ζωής. Όπως για το πλήθος των φυσικών φαινομένων, άναζητεί το πρώτο και τελευταίον αίτιο, επί του οποίου βχαιζόμενο να συναρμολογή μι'αν άρμονικήν εικόνα του είναι και

*) Κοίτατε άριθ. 311, 317 και 322.

του γίνεσθαι των φυσικών στοιχείων, όμοια κάνει και δια το πλήθος των κοινωνικών φαινομένων, δια τον κύκλον της άθροίνικης δράσεως, που διαπλάττει τις σχέσεις του ανθρώπου προς άνθρωπον. Ο κοινωνισμός λοιπόν, που βίβικια πρώτ' απ' όλα σκοπεύ την ένίσχυση των οικονομικών άδυνάτων, δεν είναι μόνο σύστημα οικονομικών θεωριών, αλλά καθάπτεται και της ήθικης και της θρησκείας και της φιλοσοφίας της ιστορίας, και, ως εκ της ούσίας του, κάθε κλάδου του έπιστητού. Όπως όρθά λέγει ο de Amicis, από κοινωνικό ζήτημα έγγιζει όλες τις έπιστήμες, όπως ο άκεκνός έγγιζει όλες τις ήπειρους».(1)

Σήμερα όμως ή ειδυλλιακή περίοδος του κοινωνισμού έχει περάση. Ο κοινωνισμός έχει φθάση σε τέτοιο βαθμόν ώριμότητος, ώστε δεν του άρκει πλέον του πάθους ή συμβολή. Θέλει πιά τ'ά αίσθήματα έκφραζόμενα εις ιδέες, άπαιτεί εις τή φωνή των πόνων του λαού ν' άπαντάνε με γοργή κ' έπιμονη έρευνα δια του νού. Άπαιτεί έργασία με κριθμούς, γιατί ή έργατης, ή άποχειροβιώτης, που για τή συντήρηση της ζωής αυτού και της οικογενείας του δεν έχει παρά δυό χέρια κ' ένα κεραλι, χρειάζεται γρήγορη βοήθεια. «Απότου ύπάρχουν κυριαρχούσες και κυριαρχούμενες τάξεις, λέγει ο Bernstein, ύπάρξαν και πολιτικοί και φιλόσοφοι και ένθουσαζιμένοι ιδεάτες που έπρότειναν κοινωνικές μεταρρυθμίσεις προς άλάφρωση ή και κατάργηση της έκμετάλλευσης. Άν κανείς θελήση να περιλάβη όλες αυτές τις προσπάθειες εις τήν έννοια κοινωνισμού, τότε ο κοινωνισμός είναι παλαιός: όσο και ο πολιτισμός. Άν όμως στηριχθούμε σε μερικά βεβαιότερα γνωρίσματα από τον άπλό πόθο μι'ας κοινωνικής κατάστασης άρμονίας και γενικής εύημερίας, τότε ο σημερινός κοινωνισμός έχει με τον κοινωνισμό μι'ας όποιασδήποτε άλλης έποχής μόνο τουτό το κοινόν έτι είναι, όπως εκείνος, ή άντανάκλαση της ιδιαίτερης φύσεως των άγώνων των τάξεων της έποχής του. Παντού ή διασκευή της κοινωνίας εις τήν όποιαν έφύτρωσε δίνει εις τον κοινωνισμόν της έποχής το έντύπωμά της»(2).

Στην άρχή αυτής της πραγματείας είπαμε πως άντιλαμβανόμεσθε τή σημερινή κατάσταση των κοι-

(1) «Lotte civile» p. 55.
(2) Ed. Bernstain, «Ferd. Lassalle und seine Bedeutung in der Geschichte der Sozialdemokratie.»

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ*

Και τώρα το χτένι του βρήκε άξαφνα τον κόμπο εκεί που δεν τ'ό πρόσμενε κ' εκεί που τίν πουνούσε άληθινά. Η μαραιμένη όψη της κόρης του, θαμένη μες τή μαύρη φορεσιά, τον έσφαξε μες τήν καρδιά μόλις την είδε που τ'ν προσδέχτηκε δειλή, ταπεινωμένη στο κατόβλι της κούλιας του, ή μαρτυρική ζωή της έπειτα εκεί μέσα, που, όσο κι αν τ'ό γύρευε, δεν τ'ό ξέφυγε το μάτι του, του ζύπνησαν μες τήν ψυχή μαζί με το συμπόνημα και κάπιο βάρος. Αυτό μαζεύονταν στο σύγνεφο, που έβλεπε στο μέτωπό του ή Φρόσω κ' έφριχνε τήν άφορμή του όλη άπάνω της. Ο Θώμος Κρανιας τήν ώρα που ή κόρη του γονατισμένη μπρός του τ'ό γύρευε με

*) Η άρχή στον έριθ. 326.

δάκρυα να τή συμπαθήση, δεν ένωθε μόνο τον πόνο του πατέρα σ' έια δυτυχημένο τέκνο, μά και τήν περισσότερο, κάτι που ή κόρη του δεν τ'ό φαντάζονταν. Αισθάνονταν βαθιά του πως κι αυτός ο ίδιος έπρεπε να γονατίση μπρός σε κάποιον και να γυρέψη τ'ά συμπάθια του. Κάπως άόριστο ήταν αυτό το αίσθημα, άξεδιάλυτο κι όμηχλιασμένο: του Θώμου Κρανιας δεν τ'ό άρεζαν τ'ά ξεμπροτιάσματα τόσο με τους άλλους, όσο και με τον έαυτό του. Ήταν το φυσικό του τέτιο. Μόνο ή συχωρεμένη, που τ'ό γνώριζε καλά αυτό το φυσικό, μόνο ή κυρτή Θώμωνα, αν ζούσε τώρα, θα μυρίζονταν με τ'άλξθευτο ένστιχ:ό της απ' τήν πρώτη στιγμή που πηγήσε ο άντρας της στο σπύτι του, τί πασχίζει να σωπάση τούτος μέσα του, τί άδυναμίες της γενικής του ζύπνησαν μακριά της. Όσο κι αν ήταν φυσικές αυτές οι άδυναμίες και για το Θώμο Κρανιας, ότο κι αν δεν έκμμε ποτέ του τή δοκιμή να τις νικήση, ή ψυχή του σήκωνε πάντα μι'ά άνταρσία άδύνατη. Μά ή ίδια εύρισκε πάλι μέσα της τή δύναμη να τήν πνίγη. Γι' αυτό δεν άρεζε στο Θώμο Κρανιας τ'άντικρυσμα κατάματα με τήν ψυχή του: τούτο θρέφει τον πόλεμο: μονάχα ή λητμονία τον πνίγει. Και τή στιγμή που γύρευε να πλώση τον πέπλο της

στη θύμησή της κόρης του, σ'ά ναθελε να ρίξη λίγες δίπλες του και τή δική του. Πολλά είχε κ' ήθελε να ξεχάση κι αυτός και πρώτα πρώτα εκείνη τή στιγμή τή δυστυχία της κόρης του. Πριν τού τ'ό ξεστορίση εκείνη, τ'ό αισθάνθηκε μονάχος του πως είχε χρέος να τή λύτρωε το έλάχιστο απ' τή βασανισμένη της ζωή στην κούλια. Όσοις φορές έπερτε άπάνω της το μάτι του, ή έγνικ αυτή τ'ό πρόβκαλε στο νού Κ' ή καρδιά του μέσα έκλαιε. Άλλά — άναθεμα τήν ώρα που άποφάσισε να χωριστ'η απ' τή συχωρεμένη, άναστένανε πάλι βαθιά του και ξεθύμανε. Οτι: αισθάνονταν για μι'ά στιγμή ο Θώμος Κρανιας τ'ό αισθάνονταν ειλικρινά για να τ'ό λητμονήση έπειτ' από λίγο με τήν ίδια ειλικρίνεια.

Κ' έτσι τον είδαμε ύστερα από τή συγκίνηση που τ'ό έδοταν οι θρήνοι της κόρης του, ναρθή το μεσημέρι γελαστός ξανά στην κούλια του. Παράμοια, άνάμεσα έγνιας και χαράς, πέρασαν κ' οι άλλες μέρες που έμεινε κοντά στη φαμελιά του. Άς έχη δόξα ο Θεός, οι φίλοι του περισσεύαν στην πόλη κ' έτσι μπορούσε να περνάει τις περισσότερες ώρες έξω από τήν κούλια. Έκείνο που ήθελε πρώτα και κύρια να ποφύγη ήταν το να ξαναμείνη μόνος.

νωνίων τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, δηλαδὴ τῶν κοινωνιῶν πού ἀντιπροσωπεύουν τὸν σύγχρονο πολιτισμό. Εἴπαμε πού ἡ κατάστασις αὐτὴ φανερώνει βαθμιαία φυσικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωση, καὶ ἀπόδειξις τῶν λόγων μας αὐτῶν εἶναι πού γεννᾶ διαφορὰ κοινωνικὰ ζητήματα πού σκοποῦν αὐτὸ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ πράγματι, οἱ κοινωνικὲς φροντίδες τῆς παρούσης ἄρας εἶναι: 1) ἡ φθοροποιὰ ἐπιδρασις μιᾶς φιλοσοφίας πού χειραφετεῖ τὸ πνεῦμα, χωρὶς ὅμως νὰ κἀνῃ τὸν ἀνθρώπο κύριον τοῦ ἐξουτοῦ του 2) ὁ κίνδυνος πολὺ γρήγορης πληθύνσεως τῶν οἰκογενειῶν 3) ἡ διάλυσις τῆς οἰκογενείας διὰ τῆς διαρρήξεως τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ 4) ὁ σχολικὸς κίνδυνος 5) ἡ δημοκρατικὴ ἀπάτη. Ὅλων αὐτῶν τῶν φροντίδων τὸ σύνολο ἀντιπροσωπεύει ἡ κοινωνιστικὴ θεωρία.

Ἀρετηρία τοῦ κοινωνισμοῦ εἶναι, ὅπως εἴπαμε, ἡ συμφυῆς μετὰ καθὲ ἀνθρώπινῃ κοινωνίᾳ διαφορὰ τῶν τάξεων, καὶ μάλιστα ἡ οικονομικὴ μεταξὺ τῶν ἀντίθεσις. Οἱ πλούσιοι, ἐκμεταλλευτὰί τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, πλέουν στὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν καλοπέρασιν, ὅταν δὲν ὀργιάζουν σὲ ἀνήθικες ἡδονάς, ἐνῶ ὁ φτωχὸς ἐργάτης μετὰ ἴδρωτα τοῦ προσώπου του κερδίζει τὸ ψωμὶ τῆς οἰκογενείας του, χωρὶς νὰ ξέρῃ ἂν αὐτὸν ὅτι ἔχει τροφὴν. Ἡ ἀβεβαιότης τῆς ὑπάρξεώς του εἶναι φαντάσμα πού παντὰ τὸν φοβίζει. Ἄλλ' ὁ ἐργατικὸς, πού ἐξεπαιδεύτηκε ἀναγκαστικῶς ἀπὸ τὴν πολιτείαν, εἶναι σὲ θέσιν καὶ τὴν οικονομικὴν ἀντίθεσιν νὰ καταλάβῃ καὶ τὴν αἰτία τῆς φτώχειας του νὰ ζητήσῃ. Πάσχων ἀπὸ κακουχίας καὶ στέρησις, συλλογίζεται, ἰρηνῶς, καὶ φησὶν στὸ συμπέρασμα πού αἰτία τῆς ἀθλιότητος του εἶναι καὶ ποιεῖ ἰδιορρυθμίεις τῆς κοινωνικῆς ὀργάνωσις, ἐν γένει τὸ οικονομικὸν καθεστῶς. «Κανένας ἀνθρώπος, λέγει ὁ Hegel, δὲν μπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ δικαίωμα ἐναντίον τῆς φύσεως, ἀλλὰ στὴν κοινωνίαν καθὲ εὐλειψὲ λαμβάνει ἀμέσως μορφή ἀδικίας πού γίνεται σὲ τούτην ἢ ἐκείνη τὴν τάξην» Ἄδικα στὴ σημερινὴν κοινωνίαν φαίνεται στὰ μάτια τοῦ ἐργατικῆ πρὸ πάντων ἡ ἐξαρτησις του ἀπὸ ἓνα κύριον πού τοῦ τρέφει τὴν ἐργασίαν του γιὰ νὰ παχαίνει καὶ νὰ ἐργιάζῃ αὐτό. Ἡ ἀβεβαιότης τῆς ὑπάρξεως(1).

Οἱ κοινωνιστὰί, καὶ τέτοιους ἐννοοῦμε τοὺς θεωρητικούς, τοὺς ἰδανιστάς, ἐλείνους πού μετὰ πόνον ψυχῆς βλέπουν τὴν ἀνθρώπινῃ δυστυχίαν, βροντοφωνοῦν

(1) Παρβλ. Werner Sombart, Sozialismus u. soziale Bewegung, σελ. 3—16.

τὸν πόλεμον τῶν τάξεων, ὡς μόνον μέσον ἱκανὸν νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν φτωχὴν τάξιν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν κεφαλαιούχων. Τί, σοῦ λένε, εἶναι τὰ κεφάλαια; Τί θὰ πῇ περιουσία; Καθαρὴ ληστεία. Ἡ γῆ καὶ τ' ἀντικείμενά της, κατὰ τὴ φωνὴν τῆς ἀνθρώπινης συνείδησις, ἀνήκουν σ' ὅλους ἐξ ἴσου καὶ ὄχι μονάχ' σὲ λίγα ἄτομα πού σὺν ἀνάξια τῆς τύχης των. Κάθε ἀνθρώπος ἔχει ἐπὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν ἴσο μετὰ τοὺς ὁμοίους του δικαίωμα, ἀφοῦ ἴσο ἔχει μετὰ αὐτοὺς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως. Ὡστε οἱ πλούσιοι, χάρις εἰς τὴν τύχην ἢ καὶ στὴς φύσεως τὴν ἄκριτον εὐνοίαν, κλέβουν μετὰ βία ἢ μετὰ δόλον τὴν μερίδα τοῦ φτωχοῦ λαοῦ, καὶ μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἀκαρτωτοῦ τους χρήματος ὑποδουλοῦν καὶ ἐκμεταλλεύονται ἀπὸ ἀνθρώπων τοὺς ἀδυνάτους. Καὶ ἴτοι, ἐνῶ χιλιάδες ἀνθρώποι πεινοῦν καὶ κρύνονται, οἱ πλούσιοι τῶν μεγαλοπόλεων εὐφραίνονται σὲ συμπόσια γιὰ τὰ ὅποια ξοδεύονται δεκάδες χιλιάδων(2). Αὐτὰ εἶναι ἀπάνθρωποι ἀδικίαι, πού δὲν μπορεῖ νὰ στέρξῃ ἀνθρώπου συνείδησις.

Ὁ Bakounine, καὶ προηγήτερα ὁ Fourier, λέγουν· ὁ κοινωνισμὸς βάσιν ἔχει τὰ θετικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν ἀπολαύσεων τῶν πνευματικῶν, τῶν ἠθικῶν καὶ φυσικῶν τοῦ βίου. Ἀγαπᾶ τὴ ζωὴ καὶ θέλει νὰ τὴν ἀπολαύσῃ ἐντελῶς. Δὲν θὰ πῇ ποτε πῶς ἡ ζωὴ πρέπει νὰ εἶναι μιὰ θυσία, οὔτε πῶς ὁ θάνατος εἶναι ἡ πιὸ γλυκεῖα θυσία. Καὶ αὐτὰ ἐναντιῶνται οἱ σύγχρονοι κοινωνιστὰί, ὁ Bebel, ὁ Jaurès καὶ οἱ ὁπαδοὶ τους. Τοῦ τελευταίου ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ ἐπιγράφεται «περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ αισθητικοῦ κόσμου» καὶ ὠμοεπίθετος ἡ συγγραφὴ αὐτὴ ἀμύνεται εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Οἱ πνευματικὸι πατέρες τοῦ συγχρόνου κοινωνισμοῦ εἶναι χωρὶς ἄλλο οἱ Σκινισμιωνιανοί. Γιατί, λέγουν, ν' ἀπεπιζώμεθα περὶ τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ προτοῦ ἱρηνήσομε τὰς βουλὰς του; Ὅποιος ἰσχυρίζεται ὅτι τέτοιος βαθμὸς τελειότητος δὲν εἶναι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀποδίδει στὸν θεὸν κακίαν. Ἄν ἡ βιομηχανία ἦτο μόνον προωρισμένη νὰ παράγῃ τὰ σκανδαλώδη αὐτὰ ἀποτελέσματα, δὲν θὰ τὴν ἰδημιουργοῦσε ὁ θεός (Fourier). Ἀδύνατον νὰ παραδεχθῇ κανεὶς πῶς κληρὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ ζῇ δυστυχῆς, καὶ σὰν ἀναλογισθῇ πῶς εἶναι κατ' οὐσίαν κοινωνικός, ἐτοίμως συμπαθητικός καὶ ἀγαπητός, εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον νὰ δεχθῶμε πῶς εἶναι φύσει

(2) Αὐτὸ τὸ παράδειγμα ἀνάφερε ὁ Bebel, εἰς τὸ κοινωνιστικὸν συνέδριον τῆς Ἰένας, τὸν Αὐγούστου τοῦ 1905.

κακός (Cabet). Ἐὰν λοιπὸν τὰ ἐλαττώματα καὶ οἱ δυστυχίαι τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἐποτέλεσμα φυσικῆς βουλήσεως, πρέπει νὰ ζητήσομε ἄλλου τὴν αἰτία. Καὶ οἱ Σκινισμιωνιανοὶ συμπεραίνουν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς παρούσης κοινωνικῆς τάξεως.

Πόλεμος λοιπὸν ἀμείλικτος κατὰ τοῦ κεφαλαίου, τῆς μοναδικῆς αὐτῆς αἰτίας τῆς ἀνθρώπινης ἀθλιότητος. Κοινοκτημοσύνη ἐπὶ τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς. Νὰ καταργηθῇ τὸ ποινικὸν δίκαιο, ἡ μεγαλύτερη τῆς ἰδιοκτησίας προστασία. Νὰ καταργηθῇ καὶ ὁ πόλεμος, πού ἄλλο σκοπὸν δὲν ἔχει παρὰ νὰ συντηρῇ τοὺς κεφαλαιούχους, γιὰ χάριν τῶν ἐπείων καὶ μόνον θυσιάζεται τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας τῶν ἐθνῶν(4) Οἰκονομικὴ τῶν ἀτόμων ἰσότης εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀδελφοποίησις τῶν ἐθνῶν. «Τὸ κοινωνιστικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας δὲ μάχεται γιὰ νέα πρόνομιαν τῶν τάξεων, ἀλλὰ γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς κυριαρχίας τῶν τάξεων καὶ αὐτῶν τῶν τάξεων, καὶ γιὰ ἴσα δικαιώματα καὶ ἴσα καθήκοντα ὅλων, χωρὶς διάκρισιν γένους καὶ καταγωγῆς. Ἀπὸ βαθεῖς ἰδέεις ὀρμώμενο, καταπολεμεῖ στὴ σημερινὴν κοινωνίαν ὄχι μονάχα τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ καταπίεσιν τῶν ἀποχειροβιῶτων, ἀλλὰ καθὲ εἶδος ἐκμεταλλεύσεως καὶ καταπίεσεως εἴτε εἰς βάρους μιᾶς τάξεως, εἴτε ἐνός κόμματος, ἐνός γένους, ἢ μιᾶς φυλῆς(5).

Ἔτσι, ἐν συνόψει καὶ κατ' ἀρχὴν, μιλῶν οἱ κοινωνιστὰί ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ διαφωνοῦν μόνον ὡς πρὸς τὰ μέσα τὰ κατάλληλα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ. Τὰ μέσα δὲ αὐτὰ συνοψίζονται εἰς τοὺς δύο ὅρους· ἐξέλιξις ἢ ἐπανάστασις (évolution ou révolution). Τῆς ἐξελίξεως οἱ βιασώτες (réformistes) ἐπιδιώκουν τὴν διὰ βαθμιαίων μεταρρυθμίσεων ἀνύψωσιν τῶν ἐργατικῶν τάξεων εἰς τὸ ὑψιστάμενον καθεστῶς καὶ γι' αὐτὸ στέργουν τὴν σύμπραξιν μετὰ τοὺς κατόχους τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἐπαναστατικὸι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τοὺς κοινωνιστάς, καὶ γι' αὐτὸ ἀποστέργουν καθὲ σύμπραξιν μετὰ τοὺς κυβερνῶντας. Αὐτοὶ ὡς μόνον μέσον ἐνεργείας δέχονται τὸν πόλεμον τῶν τάξεων, πόλεμον ἀάληθινόν(6).

(4) Βλ. π. χ. τὸ κύριον ἄρθρον τῆς «Humanité» τῆς 27 Φεβρ. 1908.

(5) Grundsätze u. Forderungen der Sozialdemokratie, ὑπὸ K. Kautsky u. B. Schönlanck, S. 2.

(6) Ed. Berth, Mouvement socialiste—Γιὰ τὴν διαφωκίαν τῶν κοινωνιστικῶν ἀποχρώσεων εἰς τὴν Ἰαλλίαν βλ. Elisabeth C o h n, εἰς τὸ Archiv f. Sozialwissenschaft u. Sozialpolitik, Sept.—Heft 1906, S. 588—591.

μετὰ τὴν κόρη του. Μέσα ἡ ψυχὴ του αἰσθάνονταν τὴν ἀνάγκην νὰ τὴ σφιχτῇ ἄλλῃ μὲν φορὰ στὰ στήθη του, νὰ τῆς φιλήσῃ τὰ μαρμαριζόμενα μάγουλα, νὰ τὴν παρηγορήσῃ, μὰ ἡ φωνὴ τῆς «παιτέρα, πάρε με μαζί σου» τὸν τρέμαζε καὶ ἔρριψε ὅσο μπορούσε πρὸ πρῶτ' ἀπ' τὴν κόλλιν γιὰ τὸν κρηνέ, ὅσο πού ἔφυγε μὲ ἀυγὴ θαμπότερα γιὰ τὴν λησπὸπολιν τῆς Θεσσαλίας.

«Σὺν ξένος ἦρθε καὶ σὺν ξένος ἐφύγε», ψιθύρισε ἡ γυναικαδέφη, σταυροκοπούμενη ἀπὸ πίσω του, κρύα, θλιμένη, μυχρμένη τοῦ ἐσφιξε, τοῦ φίλησε τὸ χέρι ἢ Φρόσω κάτω στὴν αὐλόπορτα πού τὸν συνέθαλε. «Τί ἴπαθε, πῶς ἄλλαξε μεμιάς;» ρωτοῦσε μέσα της. Γιατί ἡ ἀλλαγὴ τοῦ πατέρ' ὕστερ' ἀπ' τὸ ξέσπασμα τοῦ πόνου τῆς στὰ στήθηκα του, δὲν ἔξυψε τὴν κόρη του ὁ λόγος ὁ γλυκὸς γι' αὐτὴ δὲν τοῦ ἔλειψε ἀπ' τὸ στόμα, καθὼς καὶ τὸ συμπόνημα στὴν ὄψιν του, μὰ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὸ ἔδειχνε ὀλοφάνερα πῶς ἀπόφευγε νὰ μείνῃ μοναχὸς μαζί της. Μετὰ τὸ συμπάθειον, πού τοῦ ζήτησε ἀπ' τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς της, ἡ Φρόσω αἰσθάνονταν νὰ τί

ναξὲ τὸ πιὸ μεγάλο βίρος ἀπὸ μέτα της καὶ πρὸς μενε νὰ χαλαρώσῃ μ' αὐτὸ λιγάκι καὶ τὴ δική του καρδιά. Πῶς ἐκείνος τὴ συμπαθῆσε, πῶς μέσα στὴν ψυχὴ του νίκησε ἡ πατρικὴ στοργὴ τὴν προσβαλμένη του τιμὴ, τὸ ντροπιασμένο σῆ, πού ἔκανε τὴ θεῖα ἀνεξίτητη μαζί της, τὸ νότισε ἀπ' τὸ σφιχτῆλο πού τῆς ἔκαμε στὴν ἀγκαλιὰ του, ἀπ' τὸ φίλ τ.υ. στὰ μαλλιά της, ἀπ' τὸν παρηγορητικὸν του λόγον νὰ ξεχάσῃ ὅ,τι ἔγινε. Πῶς μέσα του δὲν τῆς ἔτρεφε διόλου μίσος, ὅπως φοβόνταν πρὶν, τὸ εἶδε ὡς τὴ στενὴν στιγμὴν πού τὸν προβόδησε στὸ μισομῶ του. Κι ὅμως τίς τελευταίας μέρες, ὕστερ' ἀπ' τὸ πρῶτ' πού ἔκλαψε στὰ στήθηκα του, δὲν ἦταν πιὰ ὁ ἴδιος ὁ πατέρας. Δὲ γελιόνταν, ὄχι· μιὰ στενοχωρικὴ αἰσθάνονταν κοντὰ της καὶ ἡ ὄψιν του ἔγινε πιὸ θλιβερὴ καὶ πιὸ γριασμένη. Ἐργία ἦταν καὶ ὄχι ξεργίασις, καθὼς στοχαζόνταν ἡ θεῖα καὶ τῆς τὸ χτύπαγε ὅπως μπορεῖ ἓνα τέκνον νὰ διαβάσῃ στὴν κρηδιά τοῦ γονιοῦ του, ὁ ξένος δὲν τὸ δύνεται. Ὁ πατέρας δὲν ἦταν ἀδιάφορος γι' αὐτὴν ἢ πονεμένη μακτίαν, πού ἔρριχνε στὸ πρόσωπό της, τῆς ἀνοίγει τὸ βῆθος τῆς ψυχῆς του. Κάτι ἄλλο τὸν στενοχωροῦσε μέσα του. Κι αὐτὸ βασάνιζε τὴ Φρόσω. Τί νάταν τάχα; Νάταν γιὰτὶ τοῦ γύριψε νὰ τὴν πάρῃ μαζί

του καὶ αὐτὸ τοῦ ἦταν ἀδύνατον καὶ αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ θλιβέται καὶ τὴν ἀπόφευγε, μὴν ἔχοντας τί νὰ τῆς πῇ; Γιατί βέβαια δὲν ἠθέλε νὰ τῆς πῇ ξάστερα τὸ λόγο, νὰ τῆς φανερώσῃ πῶς ἡ ἀτιμία της τὸν ντροπιάζει καὶ στὰ ξένα. Καὶ μ' αὐτὴ τὴ σκέψιν βυθίζονταν βαθύτερα στὴ θλίψιν της, πονούσε καὶ ἔκλαιε τὸν πατέρα γιὰ τὸ κακὸ πού τοῦ ἔκαμε. Αὐτὴ, αὐτὴ ἡ θεοσκοτομένη, ἡ ἀνομιαν εἶναι ἡ αἰτία σ' ὅλα. Ἡ θεῖα ἔχει δίκιον νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴν ἰδῇ στὰ μάτια της, νὰ τὴ δερνῇ, νὰ τὴν καταριέται, νὰ τὴν τυρανῇ.

Καὶ γέρνει τὸ κεφάλι της ταπεινωμένο. Ἡ νυχτιά, πού εἶχε φανῆ γιὰ μιὰ στιγμὴν πῶς ἐπαίρνε νὰ ξεθιμπώσῃ, ἀπλώθηκε πρὸ μαῦρην γύρω της, ἡ ἔρημιὰ τὴν ἔζωσε ξανά. Ὅσο ὅμως καὶ ἂν αἰσθάνεται νάναι τὸ φταίξιμον δικὸν της ὅλο, ὅσο καὶ ἂν συμπαθεῖ τὴ θεῖαν γιὰ τὸ σκληρόν της τρόπον, καὶ ἂν λυπάται τὸν πατέρα, καὶ ἂν δικιῶναι τὸν κόσμον γιὰ τὴν κατακραυγὴν του, ὅμως δὲ μπορεῖ στὰ βῆθη της νὰ πνίξῃ ἐν' ἄλλο αἰσθημα. Γενιέτικι μόνον του μετὰ τὴν ἀντίστασιν πού θέλει νὰ τοῦ κάμῃ ὁ λογισμὸς της. Βλέπει τὸν ἑαυτὸν της παρατημένο ἀπὸ θεὸν καὶ ἀνθρώπους. Κ' ἔρχοντ' ὄρες πού ἡ ψυχὴ της ἄγριεύει καὶ ἀνταρτεῖται καὶ δειλὰ δειλὰ σὰ νὰ γυ-

Στὰ τέλη τοῦ τελευταίου αἰῶνα ἡ Γερμανία ἐγκαινίασε μιὰ νομοθεσία προστατευτικῆ τῶν ἐργατῶν, πού εἶναι μιὰ καθαρὴ ἀναγνώριση τοῦ δικῆ ὠματός τῆς ὑπάρξεως(7). Εἴμαστε ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς συγχρόνου Γερμανίας, γιατί βέβαια τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι μοναδικὸ στὸν κόσμον. Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια οἱ Γερμανοὶ ἐώρτασαν τὴν εἰκοσπενταετηρίδα τῆς ἀρχῆς τῆς κοινωνικῆς τῶν νομοθεσίας, καὶ σ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἐμαθήκαμε πὼς τὸ γερμανικὸ κράτος πλερώνει γιὰ τὴν περίθαλψη τῶν οικονομικῶς ἀδυνάτων διακόσια πενήντα ἑκατομμύρια μάρκα τὸ χρόνο. Ἐνα ἔργο τόσο φιλελεύθερο δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη κανένα ἄλλο ἔθνος στὸν κόσμον.

Τελειώνουμε αὐτὴν τὴν παράγραφο μὲ λίγους ἀριθμούς πού μιλοῦν εὐγλωττότερα ἀπὸ τὰ λόγια. Τὸ 1908 τὸ κοινωνικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας ἀριθμοῦσε 587,336 μέλη (ἐνῶ τὸ 1907 μόνον 530,466). Μόνη ἡ Σαξωνία ἔχει 86,883 κοινωνιστάς, καὶ μόνη ἡ Λειψία τὰ 32,8 ἑκατοστὰ ὄλων τῶν ἐκλογέων τῆς. Ἡ Δρέσδη τὰ 21 ἑκατοστὰ.

Ἡ αὐτοκρατορία ἔχει 30,000 γυναῖκες κοινωνιστάς, καὶ μόνη ἡ Σαξωνία 6,371. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κόμματος εἶναι γιὰ ὅλη τὴ Γερμανία 783,958 μάρκα, καὶ γιὰ μόνη τὴ Σαξωνία 51,172. Ὅλο τὸ κοινωνικὸν κόμμα τῆς Γερμανίας ἀντιπροσωπεύει ἀπέναν κατὰ 27—28 ἑκατομμύρια ψυχές, καὶ εἶναι ἀπαραίτητος παράγοντας τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου τοῦ τόπου.

Κέρκυρα.

Α. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ

(7) v. Hertling, Recht, Staat u. Gesellschaft 1907, S. 2 ff.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

I

Βάσκουν γλυκὰ τὰ μάτια μου—δουλεῦτρες, πὲς τα, μέλισσες—

στὰ ρόδα τοῦ προσώπου σου, στὰ κρίνα τῶν χειρῶν σου καὶ στὴ δειλὰ μισάνοιχτη τοῦ χείλους σου καμέλια καὶ στὰς ἀβρούς, βελουδίνους πανσέδες τῶν ματιῶν σου. Μιὰ γιασσεμίων τριγύρω σου ἀπλώνεται ἀτμοσφαῖρα καὶ οἱ μέλισσές μου τάνθια σου βυζαίνουν νύχτα μέρα.

Ἄσυχροτο στὴν εὐωδία καὶ ἀσυχροτο στ' ἀρώματα μέσ' στὴν καρδιά μου—ἀπλόχωρη, καὶ ἀπόκρυφη κυψέλη—

ρεῖει κάποιον δίκιον τῆς, πού τριγύρω τῆς κανένας δὲν τὸ λογαριάζει, πού καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἀκόμα δὲν εἶναι βέβαιη ἂν ἦναι τόντις δίκιο. Ἄν ἐφταιξε, ἂν ἀνόμησε, ἂν βύθισε στὴ δυστυχία καὶ στὴ ντροπὴ τοὺς ἄλλους γύρω τῆς, μὴ σύνορα δὲν εἶν' αὐτὴ περισσότερο δυστυχημένη; Αὐτὴ δὲν τὴν ἀδίκησε κανένας; Κανένας δὲν τὴ συλλογιέται αὐτό, μὴ ὄλοι τὴν πνίγουνε στὴν ἀνάθεμα. Καὶ στὸ στερνὸ στερνὸ, ποῖ εἶναι τὸ μεγάλο κρίμα τῆς, τ' ἄλλο καὶ τὰ συμπάθιστο, πού πρέπει νὰ τὸ σερνῶ σ' ὅλη τὴ ζωὴ τῆς; Τί ἔκαμε; Τίποτ' ἀφύσικο, τίποτα περισσότερο ἀπὸ κείνο πού ἔφερε καὶ αὐτὴ τὴν ἴδια στὴ ζωὴ; Καὶ πὼς ἀκόμα τόκαμε, καλὰ καλὰ καὶ ἡ ἴδια δὲν τὸ ξέρει· σὰ σ' ὄνειρο, σὰ σὲ μεθύσι σύρθηκε σ' αὐτό. Ὅ,τι καὶ ἂν θέλη ἄς λέη ἡ θειά γιὰ τὴν ζεταπωσιά καὶ τὸ κακὸ τῆς αἵμα, ὅ,τι καὶ ἂν θέλη ἄς λέη ὁ κόσμος γιὰ τὰ δόκανα πού βάλθηκε νὰ στήσῃ καὶ ἔπεσε ἡ ἴδια μέσα, αὐτὴ—ὁ θεὸς τῆς εἶναι μάρτυρας—κακὸ σκοπὸ δὲν ἔβαλε στὸ νοῦ τῆς. Τὰ πλούτη τὰ γαυρητικὰ δὲν τὰ λογαριάζει διόλου, οὔτε κὰν τὰ ξέρε τὴν πρώτη ἀρχή, ὅταν τὸν πρωταντίκρυσσε ἐνχ δειλινὸ κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι τοῦ ἐπαρχείου. Τὰ μαύρα μάτια τοῦ εἶδε μοναχὰ νὰ τὴν κοιτάζουν, τὰ μάγουλά τῆς πάναψαν θυμάται καὶ

στοιβάξεται ὀλημερίς, ὀλονυχτίς στοιβίζεται κάποιος ἀγάπης ἔμορφος τ' ἐλόγλοκο τὸ μέλι· καὶ ξεχειλίζει μέσα μου, στὰ χεῖλη μου ἀνεβρίζει, γι' αὐτὸ τὰ λόγια μου εἶν' γλυκὰ, μικρὴ μου ἀγαπημένη.

2

Κανείς· μονάχα σὺ καὶ γὼ στὸ ἐρημικὸ ἀκρογιάλι· γλυκοφιλᾷ τὴν ἀμμουδιὰ τὸ κύμα ἐρωτικὸ· φῶς καὶ σιωπὴ τριγύρω μας· κάποια σιωπὴ πού ψάλλει κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ τραγουδοῦ ἐξωτικῶ.

Ἦ ὄμορφα ὑπερκίματα καὶ ὠ οὐράνια κάλλι· ἀκούς τῶν ἤχων τὸ γοργὸ καὶ ἀθῶο κυνηγητό; ὄχι; ἰδῶ στὰ στήθια μου ἀκούμπα τὸ κεφάλι καὶ ἀκού· οἱ παλμοὶ μου ἔγιναν τοῦ τραγουδοῦ ἡ ἤχῳ.

Κρίμα· ἡ χρυσὴ τοῦ φεγγαριοῦ σ' ἐπλάναψε ἡ ἀχτίδα καὶ μακρὰ μου οἱ λογισμοὶ πετοῦν καὶ τὰ ὄνειρά σου καὶ τὸ τραγουδοῦ ἀνεῖπωτο γιὰ σένα ἐὰ στυστῆ.

Κι ἂν στὰ γλαρὰ τὰ μύτια σου λευκὸ ἕνα δάκρυ εἶδα καὶ ἂν μ' ἀγγίξαν τρεμουλιαστὰ τὰ κρινὸδάχτυλά σου ξένη στοὺς πόδους μου ἔμεινες, στοὺς πόδους σου πιστῆ.

Κύπρο.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΖΗΝΩΝ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βγήκε τελευταία στὴ Λωζάνη ἕνα ἔμορφο καὶ ἀρκετὰ σπουδαῖο βιβλίον «Dans la lumière de la Grèce» τοῦ γνωστοῦ Γάλλου λογίου Henri Sensines. Καθὼς τὸ λείει στὸν πρόλογό του, ὁ συγγραφεὺς σκοπὸ ἔχει νὰ γνωρίσῃ στὸ πολὺ εὐρωπαϊκὸ κοινὸ τ' ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνακατασκευῶν καὶ νὰ δώσῃ μιὰ προσωπικὴ ἐντύπωση τῆς Ἑλλάδος πού τὸ πολὺ κοινὸ φαίνεται σὰ νὰ τὴν ἀγνοῇ. Ἰσως ἄλλη φορὰ νὰ μιλήσουμε πλατύτερα γιὰ τὸν καλοπραίρετο αὐτὸν ἄνθρωπον. Γιὰ τὴν ὥρα περιοριζόμεστε, νὰ δώσουμε τὸν ἐπίλογον τοῦ βιβλίου, μιὰ θερμὴ καὶ ἰσχυρὴ ἀπολογία τῆς τόσο καταφρονεμένης σημερινῆς Ἑλλάδος. Καθὼς θὰ ἰδοῦν οἱ ἀναγνώστές μας, ὁ Sensines εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς σπάνιους πού μιλήσανε μὲ κάποια δικαιοσύνη γιὰ τὸ κακόμοιρο αὐτὸ ἔθνος, πού, ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἄμπευ μὲ τὴν ἀσύγχρονον Ἑλλάδα ὡς τὰ τώρα μὲ τὴν συκοφαντίαν τῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων, δὲν ἔπαψε σκληρὰ νὰ δικοδομᾶται ἀπὸ τοὺς πλείστους Εὐρωπαίους. Εἶν' εὐτύχημα πού ὁ Sensines μπόρεσε νὰ κρίνῃ τὴν νέα Ἑλλάδα μὲ

τόση ὀξυδέρκεια καὶ μὲ τόση ἀσφάλεια. Στὸ περαστικὸ τοῦ ταξίδι εἶδε καὶ κατάλαβε πράγματα πού ἄλλοι μένοντες χρόνια καὶ χρόνια στὰ μέρη μας μας οὔτε τὰ μυρίζονται. Ἐνα μεγάλο εὐχαριστῶ στὸν ἄνθρωπον πού μὲ τόση ἀφιλοκέρδεια καὶ ζέση ἀνάλαβε νὰ διαφεντέψῃ τὸ Ρωμῆϊκο. Ἡ σημερινὴ Ἑλλάδα; μὴ λείει ὁ Sensines. Καὶ πρὶν καὶ στὸ ταξίδι καὶ ἔπειτα, ἀπόρησα βλέποντας πῶς λίγοι διαφέρνουν γι' αὐτὴν. Φιλέλληνες ὑπάρχουνε, χωρὶς ἄλλο, παντοῦ. μὰ παντοῦ ἀποτελοῦν ἀρκετὰ μικρὴ μειοψηφία. Κι ἀπὸ τοὺς περιηγητάδες πού ἔχουν ἐπισκεφτῆ τὸν τόπον πολὺ λίγοι τὸν ἀγαποῦνε ἀληθινὰ. Οἱ περισσότεροι εἶναι ἀδιάφοροι ἢ δειχτοῦνε φανερὰ καταφρόνια γι' αὐτὸ τὸ μικρὸ λαὸ. Αἰσθήματα, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἄδικα, μὰ πού εὐκολὰ ἐξηγιούνται. Ἀπὸ μιὰ ἐποψὴ εἶναι μεγάλο δυστύχημα γιὰ τὸν λαὸν τὸ ν' ἔχη πολὺ μεγάλο παρελθόν. Ὅταν τόνε κρίνουνε ἀνάγουν ὅλα σ' αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ στίγμα καὶ δὲ στοχάζονται τίς τωρινές περιστάσεις. Ὡς καὶ οἱ μορφωμένοι παρατηρεῖ κανεὶς πὼς ἔχουν αὐτὴ τὴν τάση νὰ παραγνωρίζουν ἕνα λαὸ μόνον καὶ μόνο γιὰτὶ δὲν εἶναι ὅ,τι καὶ οἱ προγόνοι τοῦ Σὲ τούτῃ τὴν ἀδικία πολὺ ἐνέχονται καὶ τὰ γράμματα· ἴσως αὐτὰ μονάχα νὰ φταῖνε.

Ἐπὶ δυὸ αἰῶνες ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀναγέννηση, ἡ Ἑλλάδα εἶναι τὸ μόνον ἰδανικὸ τῶν κλασσικῶν συγγραφέων. Πανηγυρίζανε τὴ δόξα τῆς, ἐθελοθύσανε τὸ θαυμαστὸ τῆς πολιτισμοῦ, διαδύσανε τίς λαμπρές τῆς ἰδέες, ὑψώσανε στὰ οὐράνια τὴ μοναδικὴ τῆς τέχνη. Ὅλο αὐτὸ τὸ παρελθόν πού ξαναθυμίσανε μῆθησε τίς ψυχές τους καὶ τοὺς κατὰστασε ἀνίκωνους νὰ ζετιμήσουνε τὸ παρόν. Ὑπάρχουνε σήμερα ἄνθρωποι πού δὲν μποροῦνε νὰ συμπαθήσουνε τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει πιά στὴν Ἀθῆνα Περικλῆς καὶ Φειδίας.

Παρχέζονο φαίνόμενον, ὁ ρομαντισμὸς συντελεσε ὅσο καὶ ἡ κλασσικὴ σχολὴ στὸ ξαναγέννημα αὐτῆς τῆς ψυχικῆς καταστάσεως. Ἄνθισε στὴν Εὐρώπῃ ὅταν οἱ ἥρωες τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας κἀννε τὰ ἥρωικά τους κατορθώματα, θαυμαστὴ πηγὴ ἀπὸ πόλητῃ καὶ εὐγλωττία. Ὁ Victor Hugo καὶ οἱ μαθητὰδες τοῦ βάλανε στῆς Ἑλλάδας τὸ μέτωπον ἕνα δεῦτερον φωτιστέφανο, φωτεινὸ σὰν τὸν ἀρχαῖον.

Φρικίασε ἡ Εὐρώπη ἀκούγοντας τοῦ Τούρκου τίς ἀπικρυφίαι καὶ ἐνθουσιαστῆκε γιὰ τὰ θύματα πού περπατοῦσε στοὺς κάμπους τοῦ Μοριά. Τὸ καθεὶ συντελεσε τότες στὸ νὰ δώσῃ μεγάλη ἰδέα γιὰ τὴν

τοῦ γιασσεμί, πού μοσκοδόλαε ἀπὸ τὴν αὐλή. Τίποτ' ἄλλο, τίποτ' ἄλλο. Τὰ πλούτη ἡ μάννα τῆς τὰ θυμήσε κατόπι, ἐκεῖνη τῆς πωτάνοιζε τὰ μάτια στὸ ἰσοφάρισμά τους μὲ τὸ φτωχὸ σὸί τοῦ Κρανιά. Κι ἀλήθεια τὴ συμβούλεψε, τὴ φοβέρισε, τὴν εἶδρε κιόλα, μὰ ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τῆς ἔβλεπε καὶ τὸ πρῶτον κοινάδι στὰ μάγουλα, τῆς ἔκοψε τὰ πρῶτα κατσαρά στὸ μέτωπον καὶ τὴ μάλωσε νὰ μὴ βγῆ ἄλλη φορὰ ἔξω στὸ μπαλκόνι ἀχτένιστη καὶ ἀνέλαγη, καθὼς συγύριζε τὸ σπῆτι. Τούτῃ στὴν ἀρχὴ πετιούταν ἐκεῖ, ὅταν μάντευε τὸ πέρασμα τοῦ νέου, ὅπως σέρνεται τὸ λεγωνοῦδι ὅπου μυρίζεται τὴ μάννα. Ἰστερα βέβαια ἄλλαξε καὶ αὐτὴ, χόρεψε ὅπως τὴ λαλούσαν ὄλοι γύρω τῆς, ὅπως τὴ δασκάλευαν προεστῆς καὶ φιλενάδες, ὕστερα ζύπνησε καὶ πτῆ δικὴ τῆς ψυχῆ τὸ φυσικὸ ἐνστικτο, πού ἔχει κάθε κόρη δίχως προίκα, νὰ σιγουρευτῆ. Καί... σιγουρευτῆκε καλὰ ἂν σιγουρευοῦνταν ἀλλιώτικα, ἂν τὸ δόκανο ἔπιανε τὰ πλούτη τὰ γαυρητικῶν, τότε θάταν ὅλα καλὰ καμωμένα. Ὅλοι αὐτοί, πού τὴν καταφρονοῦνε καὶ τὴν κταριοῦνται, θὰ τὴ μακάριζαν καὶ θὰ τῆς κῆναν τόπον νὰ περάσῃ. Τώρα δμως.

Οἱ φωνές τῆς θείας ἢ οἱ κλώτσι τὰδεσφοῦ

ξυπνῶν τὴ Φρόσω ἀπὸ τίς σκέψεις τῆς. Ἡ χωριάτιστα δὲν τὸ ρωτᾷ πὼς ἔπεσε στὸ κρίμα. Φτάνει πὼς ἔπεσε. Κ' ἡ ἀμαρτωλὴ ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὴν ποινὴ τῆς βαριά, σκληρῆ, τραχιὰ, ὅπως εἶναι καὶ ἡ ἀμαρτία τῆς μεγάλη. Καὶ τὴν πληρώνει ὀλοένα. Ὅσο βαστάη ἡ καρδιά τῶν ἄλλων πρέπει νὰ ὑποφέρει, νὰ τυρανιέται. Μὲ ποῖο δικαίωμα; Ἡ ἀμαρτωλὴ μονάχα τὸ παράτημά τῆς ἀπὸ θεοῦ καὶ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ὅσο πάει καὶ μεγαλῆτερο, μονάχα τὸ βασάνισμά τῆς νιώθει ὄλο καὶ σκληρότερον μὲ τί δικαίωμα τὴ βασανίζουν, αὐτὴ ἡ σκέψη δὲ μπορεῖ νάρθῃ οὔτε ἀχὰ στὸ νοῦ τῆς.

Ἀπ' τὰ παράθυρα τῆς κούλιας τὸ μάτι ἀνοίγονταν στὸν ποταμὸ. Στὰ νερά του, πού ἀστραφταν στὸν ἥλιον ἢ θάμπιζαν μολύβινα στὴ συγνεφιά, πέφτ' ἡ ματιὰ τῆς Φρόσως μοναχὰ, τὸ βόγγον τους αὐτιάξεται τὴ νύχτα ἢ ἀπελπισιά τῆς. Ὁ δρόμος κάτω στὴν ὄχτια ἦταν τὸ μόνον τὸ δικαίωμα πού χάραζε συχνὰ στὸ στοχασμὸ τῆς. Μακρὺς δὲν ἦταν, ὅμως δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν πᾶρη. Ἡ ὄψη τοῦ πατέρα ἔβγαίνει μπρός τῆς πάντῃ, τὸ πονετικὸν τοῦ γέλιο, ἡ ματιὰ ἢ γεμάτη ἀγάπη. Τρόμαζε μὴπως τάπνιγε καὶ αὐτὰ μαζί τῆς. Ὅσο καὶ ἂν ἔρχονταν στιγμὲς πού πιστεύε καὶ ἡ ἴδια μαζί μὲ τὴ θειά στὴν

Ἑλλάδα, κι αὐτὴ ἀκόμα ἡ ἱστορία τῶν Κλεφτῶν, τῶν ἔξοχων αὐτῶν ρομαντικῶν ληστᾶδων, πού αἰῶνες κ' αἰῶνες, ἀντισταθῆκανε μοναχοὶ τοὺς στοῦ κα- ταχτητῆ τῆ δύναμη. Ὁ Ὀλυμπος ματαγίνηκε ἄγιο βουνό γιὰ τοὺς ποιητᾶδες, μὰ δὲ ζητούσανε κεῖ πιά τοῦ Δία τὸν ἴσκιο. Ἄλλο ἀττοπελέκι ἔπεφε ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ κορφή, ἱερό καταφύγιο τῶν λεύτερων παλλικαριῶν, ἀποφασισμένων ποτὲ νὰ μὴ λυγίσουν. Σ' ἓνα λαϊκὸ τραγοῦδι ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἔλεγε: «Δ θέλῃς νὰ γιαιτρευτοῦν τὰ πάθια σου, ἀνέβα κεῖ στὸν Ὀλυμπο ψηλά, ἀπάνω στὸμορφο τὸ βουνό· ἐκεῖ τὰ παλλικάρια ποτὲ δὲν ἀρρωσταίνουν κ' οἱ ἀρρωῖτοι εἶναι πάντα παλλικάρια». Ἐνας ἄλλος τραγουδοῦσε:

«Ὅσο χιονίζει στὰ βουνὰ Τούρκου μὴν προσκυ νάμε. Στοῦ λύκου πάμε τὰ λημέρια. Οἱ σκλάβοι κάθονται στὶς πολιτείες, στὶς πεδιάδες μὲ τοὺς ἀπι- στους. Τῶν παλλικαριῶν πολιτείες εἶν' ἡ μοναξιά καὶ τῶν βουνῶν οἱ κλισσοῦρες. Καλή-τερα μὲ τὰ θε- ριὰ παρά μὲ τοὺς Τούρκους.» (1)

Τὰ λόγια τοῦτα εἰκοθε τότες ἡ Εὐρώπη. Ἐν- θουσιαζόντανε γιὰ τοὺς Σουλιῶτες καὶ στὴ γραμμὴ τῶν εὐγενικωτέρων ἡρώων ἔβανε τὸ Διάκο, τὸν Κα νάρη καὶ τὸ Μάρκο Μπότσαρη. Ὅταν ἡ Ἑλλάδα λευτερώθηκε, τοὺς θαμάζανε σὺν τῷ Μιλτιάδῃ καὶ τῷ Θεμιστοκλεῖ. Ἀνεβάζανε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος κ' ἐπομένως καρτερούσανε πολλὰ. Οἱ ἀπόκοτες ἐλπίδες μέλλανε μοιραίως νὰ λιγυθυμή- σουνε. Συνέθηκε τοῦτο κατὰ τὸν τελευταῖο ἑλληνο- τουρκικὸ πόλεμο. Ἡ εὐκολὴ νίκη τῶν Ὀθωμανῶν ἔκαμε νὰ πιστέψῃ ἡ Εὐρώπη πὼς οἱ Ἕλληνες ξε- φυλιστήκανε. Δὲ θέλησ' ἡ Εὐρώπη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψη τὴ διαφορὰ τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιστάσεων, δείχτηκ' ἀσπλαγχνὴ πρὸς τοὺς νικημένους Ὁ διπλὸς φωτοστίφανος τῆς Ἑλλάδας, ὁ κλασικὸς κι ὁ ρο- μαντικὸς, στάθηκε ἀφορμὴ νὰ τῆνε κρῖνον πολὺ αὐ- στηρά. Τὸ παρελθὸν ἀδίκησε τὸ παρόν.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

Γ. Ν. ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ

(1) Γιὰ κακὴ μου τύχη δὲν ἔχω πρόχειρο τὸ πρότυπο τῶν ὑδὸ τραγοιδιώνε καὶ πολὺ φοβούμαι μὴν τὰ στρέβλωσα μεταφράζοντάς τα ἀπὸ τὰ γαλλικά. Ἐπιείκεια καὶ συμπά-θειο ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη.

Ξεγνιασιὰ του, ὡς τόσο ἡ ἀγάπη της σ' αὐτὸν νι- κοῦσε. Ἄς γεμίση ἀκόμα, ἄς ξεχειλίση τὸ ποτήρι, τῆς ἔλεε μιὰ φωνὴ στὰ βᾶθη της. Κι ἀνέβαινε τὸν τροχὸν ἀνῆρορο. Ὡς τὴν κορφή του ἦταν μακρὺς ἀκόμα ὁ δρόμος.

Ἡ ξεγνιασιὰ τοῦ πρώην ἐπάρχου γιὰ τὴν κοῦλια του δὲ στενοχωρεῖ μονάχα τὴ γυναικαδέρφη, μὰ καὶ τὸν κόσμο γύρω της, πού, ὅπως πικνοῦ, κ' ἰδῶ στὴ μικρὴ πόλη κοντὰ στὸν ποταμὲ σκοτί- ζεται γιὰ ξένες ἔγνιες περισσότερο ἀπὸ τ' εἰδικές του.

«Ἐἴρω τί νὰ σοῦ πῶ κ' ἐγώ, ἀδερφοῦλα μ'», λέει ἡ Μαστραπού, ἡ δημαρχίνα, τῆς ἀρχόντισσας ἀπ' τὸ χωριὸ πού τῆς ξεμουσθρεύεται τὸν πόνο της, κ' ἐγὼ θιαμαίνομαι πὼς τόκαμ' ἔσο' ὁ ἐπρχος' ἔπρεπε νὰναγκάσῃ τὸν παλιομπακάλη, τὸν κασι- διάρη, τὸ λιγδῆ.»

Ὁ παραλὴς μπακάλης θάχε πολεμήσει φαίνεται στὶς τελευταῖες ἐκλογές τὸν ἄντρα της. «Ἡ Κρανοπούλα θὰν τοῦ τίμαγε τὸ σπίτι κιόλα», ἐπιβεβαιώνει ἡ σχολάρχηνα. «Ἐπρεπ' ἔπρεπε νὰν τόνε βιάσῃ», ἐπαναλαβαί-

ΜΟΥΣΑΓΓΑ

J. M. D' HEREDIA

Η ΑΛΗΘ

Ἐρειπωμένος ὁ Ναὸς τοῦ κάβου τὸν ἀδέρω' Κ' οἱ μαρμαρένιες τοῦ οἱ Θεὸς κ' οἱ χάλκινοί του οἱ Ἡρώοι

Παιγνίδι εἶναι τοῦ θάνατου στὴν ἄγρια ἐτόπη ξέρα, Τὴ δόξα τους πού ἐρημικὴ θάφτει μονάχα ἡ χλόη.

Μονάχος, κάπου, ἓνας βοσκός, πρὸ πάει νὰ πιοῦν τὰ ζᾶ του,

Μὲ κάποιον ἀπὸ τὴν κόγχη του παμπάλαιο μυρολῶδι Γιομίζοντας τὰ πέλαγα καὶ τὸν γαλήνιο αἰθέρα, Περνάει στὸ ἀτέλειωτο οὐρανὸ τὸ μαῦρο ἀνάστημά του.

Κ' ἡ Μάννα ἡ Γῆ ἡ τόσο γλυκεῖα Θεῶν ἀρχαίων ἡ χῶρα,

Βλασταίνει, μάταια εὐγενικὴ, κάθε ἀνοιχτὴ της τώρα Συντρίμιμο στὸ μιονόκρανο κάποιον ἄλλο της ἀγκάθι...

Μὰ σὶν προγόνων ὁ Ἄνθρωπος τ' ὄνειρο ἐκείνο, δίχως

Νὰ φρίσσει, ἀκούει τὴ Θάλασσα, μέσ' σὶν νυχτῶν τὰ βᾶθη

Ποῦ τὶς Σειρήνες της θρηνεῖ κάθε πικρὸς της ἦχος. (TROPHEES: La Grèce)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέ- σεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερεῖνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς θ' ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιοῦχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πλη- ρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰ- τήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ἰσοκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1	1/2	τοῖς 0/0	κατ' ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μην.
2		»	»	»	»	1	ἔτ.
2	1/2	»	»	»	»	2	ἔτ.
3		»	»	»	»	4	ἔτ.
4		»	»	»	»	5	ἔτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδον- ται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνό- νυμοι.

νεὶ ἡ πρώτη «Ἄν ὄχι αὐτὸ, ἔπρεπε νὰ πάρῃ κοντὰ του τὸ κορίτσι του. Νάβρισκε καὶ κάναν ἄλλοτε νὰν τὸ κουκ' λῶση. Ἡ Φρόσω δὲν εἶν' ἡ πρώτη της», πα ραπανίζει ἡ ὑπομοιραρχίνα.

«Βέβια, βίβια· οἱ ν' κοκυροῖ δὲν ἀπαρατὰν ἔσο' τὰ σπίτια τους καὶ τάρφανά τους», συμφωνεῖ πάλι ἡ σχολάρχηνα.

«Δὲν εἶν' ἀπὸ καλὸ του τοῦ κύρ Θώμου. Ὁ Κρανιαὸς δὲν ἦταν ἔτσι ὅσο ἔζιε ἡ σχωρεμένη' ἡ Θώ- μενα», προσθέτει ἡ χήρα Κακαμπούκενα, φιλενάδα πικλιὰ τῆς ἐπαρχίνας.

«Κι αὐτὸ π' λὲς πὼς τσουρούτεψε καὶ τὰ λι- πτά», λέει ἡ μιὰ.

«Καὶ τάχατις πὼς τάστειλε καὶ χάθησαν στὸ δρόμο», γελᾷ ἀπὸ καρδιὰ ἡ ἄλλη.

«Ἄ' αὐτὸ θὰ βάλω γὼ τὸ δῆμαρχο νὰ τ' γράψῃ. Νὰ τ' πεῖ ὅσα στέλνει δι' φτάνουσε γιὰ τάρφανά», ἠσυχάζει τὴ χωριάτισσα ἡ δημαρχίνα

«Τὶ τὸν κάνει μοναχὸς τόσο μιστό; Θιαμαίνο- μαί», πετιέται μ' ἀγανάχτηση ἡ Θεοφιλενα, ἡ ἐμ- πορίνα.

«Τὶ τὸν κάνει, ἀλήθεια, τί τὸν κάνει;» ἐπανα- λαβαίνει ἡ σχολάρχηνα.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες Δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τριμηνες (2 Δρ. τὴν τρι- μηνία) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὰ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-ρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλὰ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. Ἐφημερίδων (στοῦ κ. Ἀλκιώτη).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Μόδα—Τὸ κουρέλι—Δά-σκαλος πὸν δίδασκε ..—Νὰ παραιτηθοῦν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Ναυτικοῦ.

«ΔΕΝ ταιριάζει δὲ ἔτσι!... Τὸ παρακάνουν!»

Τέπε ὁ Βασιλεὺς τὰ λόγια αὐτὰ, καὶ τέπε σὸ Διαδο-χικὸ χορὸ καὶ τέπε γιὰ τὴ μόδα πού, λένε, ὄργισε σ' αὐτὸ τὸ χορὸ τόσο πὸν ὁ Βασιλεὺς ἀηδίασε κι ἀναγκάστηκε νὰ διαμαρτυρηθεῖ.

Ἀγανάχτησε καὶ ἀηδίασε κι αὐτὸς σὸν ἄνθρωπος. Σὲ Βασιλεὺς ὄχι. Γιατὶ ἡ βασιλικὴ ἀγανάχτηση πρέπει κάπως ἀλλιώτικα νὰ φανερώνηται κι ὄχι μὲ λόγια παχιά. Ἄν ἀγα-νάχτησε στήληθινά, σὸ χέρι του εἶναι νὰν τὴ χτυπήσει κα-τανέφαλα τὴν ἄγρια λουσομανία τῆς κοινωνίας μας, τὴ βδε-λυρὴ δηλ. αὐτὴ ἀρρώστια πὸν κρύβει μέσα της κάθε ἀτιμία καὶ κάθε λογῆς κοινωνικὴ σαπίλα καὶ παραλυσία. Ἄς μὴ δέχεται σὸν ἐπίσημος χοροὺς του κυράδες μὲ βαριές τουα-λέτες—κι ἔς δώσει πρώτη πρώτη τὸ παράδειγμα ἡ Βασι-λισσα καὶ οἱ πριγκίπισσες. Ὅταν αὐτὲς παρουσιάζονται σὸν χοροὺς καὶ σὶς ἄλλες ἐπίσημες τελετὲς μὲ ἀπλὰ φορέματα— ἀφίνοντας τὰ βαριὰ καὶ τὰ χτυπητὰ νὰν τὰ φοροῦν οἱ κα-μαριέρες τους—τότε καὶ οἱ πλουτοκράτιστές μας θὰν τίς μι-μηθοῦν, τότε καὶ οἱ γυναῖκες τῆς ἀστικῆς τάξης, καθὼς καὶ τῆς λαϊκῆς, δὲ θὰ σταυρώνουν τοὺς ἄντρες τους, καὶ δὲ θὰ πουλάνε πολλὲς φορὲς καὶ τὴν τιμὴ τους, γιὰ νὰνα ντυμένες μὲ τὸ τελευταῖο Παριζιάνικο φιογούρι.

Ἔτσι ἔπρεπε νὰ φροθεῖ ὁ Βασιλεὺς. Μποροῦσε νὰ κά-νει καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα. Σήμερα πὸν περνᾷ στὴ Λευκάδα καὶ στὴν Κῦμη καὶ πὸν σιγὰ σιγὰ θὰ περνᾷσιν καὶ σ' ἄλ-

«Νὰ τὸν ἤξερα πὼς πίνει κᾶνε;» λέει ἡ χω-ριάτισσα.

«Τὰ χαρτιά τὸν τρῶν' αὐτὰ ἦταν τὸ μαράζι τῆς σχωρεμένης», ἀπαντᾷ ἡ παλιὰ φιλενάδα τῆς ἀδερφῆς της.

«Ἐκὸ πὸν σοῦπα γὼ νὰ κάμῃς γράψ' του ἡ καρθὴ νὰ πάρῃ τὰ παιδιὰ τ' ἢ θὰ σ' κοουθῆς νὰ φύβῃς», συμβουλεύει τὴν ἀρχόντισσ' ἀπὸ τὸ χωριὸ ἡ ὑπομοιραρχίνα.

«Τὶ λὲς καὶ σὺ; Γίνετ' αὐτὸ ποτὲ;» ἀπαν-τάει ἐκείνη στενοχωρημένη.

«Δὲ σ' τοῦπα νὰν τὸ κάμ'ς. Γράψ' το μόνο γιὰ φοβέρτα».

«Αὐτὸ, αὐτὸ νὰ κάμ'ς», συμφωνεῖ ξανά ἡ σχολάρχηνα.

Ἡ χωριάτισσα ἀναστενάζει.

«Ἐἴρω τί νὰ πῶ; Τόχω χαμένο' εἶναι μυστήριο μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο.»

«Μυστήριο, μυστήριο ἀλήθεια», ἐπαναλαβαίνουν σὰ σὲ χορὸ οἱ φιλενάδες. Καὶ τὸ μυστήριο θὰ βασάνιζε ποιὸς ξερεῖ ὡς πότε καὶ τὴν κοῦλια καὶ τὸν κόσμο, ἂν ἄξαφνα ἓνα σοῦρωπο χεινοπωριάτικο δὲν ξεκαμπίζε σ' ἐκείνη ὁ Θώμος Κρανιαὸς μὲ τὴν παύση του ξανά στὴν

ζες επαρχίας του Κράτους του, να δηλώσει πώς χορδή δὲ δι-
νει οὐτε αὐτός, οὐτε οἱ πρίγκηπες, καὶ πὼς τὰ λεφτὰ πού θὰ
ξοδεύουνε γιὰ τοὺς χορούς, τὰ στέλνουνε στοὺς Ἀγιομαυρίτες
καὶ στοὺς Κομμωτίτες. Τὰ ἴδια θὰ κάνουνε κ' οἱ πλουτοκράτες
μας—γιατί σὲ τέτλια ἀνεγγράφουνε μαϊμουδικώτατα τὸ Παλάτι.

*

Αἴιο τὸ ἔξοχο ἄρθρο πού δημοσίεψε πάνω σ' αὐτὸ τὸ
ζήτημα ἡ «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης, ξανατυπώνουμε τοῦτα
τὰ χρυσόλογα :

«Ὁ ἄξων τοῦ κόσμου δι' αὐτὰς τὸ κουρέλι· ὁ σκοπὸς
τοῦ βίου τὸ κουρέλι· ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου τὸ κουρέλι· ὁ
ἠλεκτρισμὸς καὶ ἡ φωτιὰ τοῦ ἔρωτος τὸ κουρέλι. Αἱ ἴδονται
τῆς οικιακῆς ἐστίας, αἱ ἴδονται τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ἀνοίχτου
ἀέρος, αἱ ἴδονται τοῦ βιβλίου, αἱ ἴδονται τῆς κουβέντας, αἱ
ἴδονται τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ περιπάτου, αἱ ἴδονται τῆς ἐργα-
σίας καὶ τῆς νίκης, αἱ ἴδονται τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαν-
θρωπίας, αἱ ἴδονται τῆς πίστεως καὶ τῆς θρησκείας, αἱ ἴδο-
ναι τοῦ κοινωνικοῦ καλοῦ καὶ τοῦ πατριωτικοῦ ἀγαθοῦ, δι'
αὐτὰς ὅλας εἶναι βλακείαι, ξηναμώραμα, δασκαλισμοί, φα-
μολισμοί.

Καὶ ὑποτάσσονται εἰς ὄλην αὐτὴν τὴν φρενομοδίτιδα οἱ
ἠλίθιοι οἱ ἄνδρες, παρασυρόμενοι, γονατιζόμενοι, αὐτοματι-
ζόμενοι, ἐπιδημούμενοι, ὑπνωτιζόμενοι, φαρμακονόμενοι.
Καὶ μετατίθεται τὸ κακόν, ὡς τύφος, ὡς εὐλογία, ὡς χρι-
σιό, ἀπὸ τὰ πάνω εἰς τὰ κάτω, ἀπὸ τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀρι-
στερά, ἀπὸ τὰς μακρύτερας εἰς τὰς πλησιεστέρας, ἀπὸ τὰξί
οἱ τὰξί, ἀπὸ σκαλοπάτι εἰς σκαλοπάτι, ἀπὸ πύτωμα οἱ πά-
τωμα.»

*

ΜΑ καὶ καὶ ἡ «Ἀκρόπολη» σὰν τὸ Βασιλιὰ φέρνεται.
Στὴν πρώτη σελίδα τῆς (στὸ ἴδιο φύλλο πάντα) κουρελιά-
ζει τὸ «Κουρέλι» καὶ στὴν τέταρτη σελίδα τὸ λιθάνει,
τὸ σηκώνει σὰν τὴν ἱερὴ σημαία τοῦ Προφήτη, μὲ τὸ
«Καρνέ» τῆς ὅπου φιγουράρουν τὸ εὐλαρώως κυανόχρουν
παγιατοστόλιστον» τῆς κ. Παπαλεονάρδου, τὸ «ἰποχρώσεως
ἀργυροχρόου» τῆς κ. Παπαπαναγιώτου καὶ τὰ ἐξήρπεντα φο-
ρέματα τῶν Ἀθίβων.

Τὶ νὰ σοῦ κάνουνε καὶ αὐτὲς οἱ φτωχὲς ὅταν τίς ξεμυ-
λίζετε μὲ τίς ρεκλάμες σας, σὰ νὰν τοὺς λέτε πὼς τὸ μόνο
πού ἔχει καὶ πὺν μπορεῖ νὰ ἐπιδείξει κάθε κορὰ καὶ κάθε
σουσουράδα (σὰν ἄνθρωπος δὲ πὺν εἶναι καὶ αὐτὴ!) σ' ἓνα
σαλόνι εἶναι ἡ τουαλέτα τῆς!

Μαϊμουδιεσμὸς ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά καὶ ταρτουρισμὸς ἀπὸ
τὴν ἄλλη. Νά, ἀλάκαιρη ἡ κοινωνικὴ μας καταντιὰ. Καὶ
στὰ ὕστερα, δὲ σκίμε παρὰ στριγγλίζουμε σὰ χοίρει τοῦ
Σικάνου, πού λέει καὶ ὁ Πάλλης, γιὰ τὸ ξεσκλάβωμα τῆς
Ρωμίας ἀπὸ τὴν μόδα καὶ γιὰ τὴν πνευματικὴ τῆς ξανα-
γέννηση.

Δὲν πήμε στὸ γεροδιάλο!

*

Τὸ ἄρθρο τοῦ «Μέλλοντος» πού ξεσκεπάζει τὰ ναυ-
τικὰ μας χάλια καὶ πὺν καὶ μεις σήμερα, σ' ἄλλη σελίδα,

δίνουμε μικρὴ του περίληψη, ἔπρεπε νὰ μελετηθεῖ ἀπὸ
ὄλους τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ μας, νὰν τοὺς συγ-
κινήσει, νὰν τοὺς σπρώξει εἰς κάποιο γενναῖο κίνημα.

Γιατί ἐπιτέλους τὸ Ναυτικὸ μας ἔχει καὶ φιλότιμος
ἀξιωματικούς, καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς νέους, πού ξέρουν πο-
λυκαλὰ τὰ χάλια τοῦ ναυτικοῦ μας, πὺν τὰ αἰσθάνονται
βαθιά, πὺν ντρέπονται νὰ παίρνουνε μιστοὺς καὶ γαλόνια
δίχως νὰ δουλεύουν, μὰ πὺν ἔχουν καὶ τὴν ἰδυναμία δὲ
αὐτὰ νὰν τὰ λένε χαμηλόφωνα καὶ σὲ φίλους τους καὶ νὰ
μὴν τὰ βροντοφωνάζουν ἐκεῖ πὺν πρέπει.

Φανταστεῖτε ἀπὸ πόσα ἄλλα κακὰ θὰ μᾶς ξετρόπιαζε
μιὰ διαμαρτύρηση (ὅσο ἀντιπειθαρχικὰ καὶ ἄν εἴτανε) τῶν
ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, πὺν νὰ ζητάνε νὰ παραιτηθῶν
γιατὶ δὲ θέλουνε, σὰν Ἕλληνας καὶ αὐτοί, νὰ χωριστεύουν
ὡς δικιολογία γιὰ νὰ κλέβεται τὸ χρήμα τοῦ Ἑλλ. λαοῦ
τόσο ἄτιμα καὶ τόσο ξεσιπίπτα. Ἀπὸ τοὺς ἀνέους ὅλα τὰ
καρτερούμε, κ' ἔχει εὐτυχῶς ἄρκετοὺς ἀνέους καὶ τὸ ναυ-
τικὸ μας.

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Α'.

ΑΠΟ ΣΤΡΑΒΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Καλὸ τὸν λέγαν καὶ ἄξιο τὸν παππᾶ Λευτέρη, ἡ
ἡ δόλια ἡ παππαδιά πολλές φορές τὸν εὕρισκ' ὀπε-
ράζιο! Φαίνεται, μάτια μου, πὼς ἡ ἀγιοσύνη του,
βάνοντας σὲ πρᾶξη τοῦ θεοῦ τὰ λόγια : *νάγαποῦμ'*
ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, δὲν ἄφησε γυναῖκα μίση τὸ χωριὸ
ἀφίλητη! Ὁ παππᾶς δὲν εἴτανε ζαβὸς καὶ νοιὸ
θετε δὲ πὼς μίση σὲ μάτια τῆς παππαδιάς δὲν
ἔπιανε τίς χωριανὲς νὰ τίς φιλήσει, γιατί κιντυος
εἴτανε, θερρῶ, νὰ τοῦ σουρομαδηθῶνε τὰ γένεια,
πρὶν τοῦ τὰ κόψη ὁ δέσποτας. Γλυκομίλητος, ὅπως
εἴτανε, καὶ ὁμορφάνθρωπος, μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ
μαῦρα μάτια, γεμάτα φωτιές, ἔβανε στὸ κυνηγητὸ
πότε τὴν μιὰ, πότε τὴν ἄλλη, ἀρχίζοντας ἀπ' τὰ
βλογητὰ καὶ τάγκαλιάρματα καὶ τελειώνοντας στίς
τσιμπιές καὶ τάγκαλιάρματα, πὺν τρανὰ σημάδια
τῆς γκαρδικῆς ἀγάπης! Ἡ κακομοίρα ἡ παππα-
διά βλέποντάς τον νὰ παραστρατῆ πῆγε νὰ σκάση
νὰ φαρμακωθῆ ἀπ' τὴ λύπη τῆς δὲν εἴτανε μικρὸ
πρᾶμα! Νιὰ καὶ αὐτὴ καὶ ὁμορφη, μπορούσε, νὰ σκε-
χαρῶ, νὰ μὴ βάλῃ μαράζι μὲ τέτλια καταντιὰ : βλο-
γώντας ὁ παππᾶς τὴν μιὰ καὶ τὴν ἄλλη... μὲ τὴν γυ-
ναῖκα του παιδί δὲν ἔκανε! Καὶ πὼς γύρευε νὰ τὰ
μαλώση ὁ παππᾶς, ὁ κατεργάρης, τί τερτίπια
κάθε φορὰ τῆς ἔβγαζε, εἶναι νὰ φρίξη ὁ νοὺς τάν-
θρώπου! Τὴν πρώτη βολὰ πὺν τὸν ἔπιασε, πάνω
στὸ βλογητὸ μιὰς γειτονοπούλας, εἴτανε νύχτα, θεο-

σκότεινα· ἡ παππαδιά ἔμπηξε τίς φωνές καὶ ἄρπαξ'
ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν γεβετισμένη.— Πῶ, πῶ! δου-
λιὰ πὺν τὴν ἔπαθκ! — φωνάζει ὁ παππᾶς — ἀπὸ
στραβοῦ δικύλου, παππαδιά, πῆρα τὴν ξένη κοπελ-
λιὰ γιὰ σένα! Κουρασμένιος ἐργόμανε, σκοτάδι
μπροστά μου πῖσκα κ' ἓνας ἴσκιος σιμὰ στὸ σπίτι
μου· ἡ παππαδιά μου, λῆω, εἶ καὶ καὶ ἀπλῶνα πάνω
τῆς τὰ ξεράδια μου.. Βλογημένη καὶ σύ, χρι-
στιανή, δὲ μοῦ φωνάζεις πὼς εἶσαι ξένη!

Ἄλλοτε πάλι, ζυγώνανε μάλιστα καὶ Χριστοῦ-
γεννα· ἡ παππαδιά τὸν ἔχασε τὴν παππᾶ καὶ κα-
νεὶς δὲν εἴξερε νὰ τῆς πῆ πὺν πῆγε. Δὲν ἦρθε νὰ
φᾶ τὸ μεσημέρι καὶ βράδυασε χωρὶς νὰ φκνῆ. Ἐ-
στειλε στὴν ἐκκλησιά, στὸν ἄλλο παππᾶ, στὴ δα-
σκάλα, στοῦ ρηνοδίκη, πούχε τὴν γυναῖκα τὴν
ὁμορφη, μὰ τοῦ κάκου! Ὁ παππᾶς ἔγειν' ἄμουρος!
Αὐτὸ δὲν εἴτανε, βέβαια, καλὸ πρᾶμα καὶ τὸ μυαλὸ
τῆς παππαδιάς πῆγε νὰ φύγη μὲ χίλιες κακὲς ὑπο-
ψίες Ὁ παππᾶς τῆς χωρὶς ἄλλο χαντακώθηκε!
Σὰν περάσαν οἱ δέκα καὶ δὲ φάνηκε, ἡ δόλια παπ-
παδιά, μαζί μὲ τὴν μάνα τῆς, πῆρε τοῦ χωριοῦ τὰ
σοκάκια, γυρεύοντας σὰν τρελλὴ τὸν ἀντρα τῆς.
Κεῖ πὺν γυρίζαν ἓνα στενσοκάκκο, κουκουλωμένες,
ἔπως εἴταν' ἀπ' τὸ κρῖο καὶ βιστικὲς βιαστικὲς,
σκουναψάνε σὲ μιὰ γυναικάρη ἴσα μὲ καὶ πάνω,
πὺν σὰν τίς εἶδε σὰ ζεματισμένη τῶστοριφε! Ἡ
παππαδιά, σὰν καλὸ λαγωνικό, κατ' ἐμύριστηκε ἀπ'
τὴν κορμοστασιὰ τῆς γυναικῆς, τὴν θουδαμάρα καὶ
τὸ φευγιὸ τὸ ξαφνικό, σὰ νὰ τὴν ἔβανε κανεὶς στὸ
κυνήγι!—Στάσου! τῆς φωνάζει τρανταχτὰ, στὰ
σου! καὶ τὸ βάνει καὶ αὐτὴ στὰ πόδια. Ἡ μάνα
τῆς ἡ καφερὴ, σὰ γριά, ἔμεινε μοναχὴ στὸ σοκάκι.
Ἐτρεχ' ἡ γυναικάρη σὰ λαγωνικό, μὰ καὶ τῆς παπ-
παδιάς τὰ πόδια φτερά, θαρρεῖς, βγάλανε καὶ τὸ
βρορριὰ μπορούσε νὰ περᾶση! Σὲ λίγο τὴν γράπωσε
πὸ τὰ φουστάνια, τὰ κουρελλίσκε, ὅσο νὰ πῆ ἄμην,
τῆς κατεβασε πὸ τὸ κεφάλι τὸ μαντύλι καὶ...πίσω
σ' ἔχω Σατανὰ! Κάτω πὸ τὰ φουστάνια βρέθηκ' ὁ
παππᾶς, ὀλοσώματος! Τὴν παππαδιά τὴν ἔπιασε
μιὰ τρεμούλα, λιγώθηκε, μαθίς, ἡ καρδιά τῆς καὶ
ἀκούμπησε στὸν τοῖχο νὰ μὴ γκρεμισθῆ..

— Χρονιάρης μίρες, μαρέ, πῆγες νὰ μαγαρίσης,
ἀντίχριστε;

— Ἀχ! παππαδιά μου! Τί νὰ σοῦ πῶ καὶ τί
νὰ σ' ὁμολοήσω, πὺν πίστη πιά δὲ βάνεις σὲ μένα
καὶ πᾶν τὰ λόγια μ' ἄδικα!

— Μπρέ παππᾶς μασκαρεμένος τὰ Χριστοῦ-

τσέπη καὶ μ' ἔα κοριτσάκι δυὸ χρονῶν στὴν ἀγκα-
λιά. Ἦταν ἔν' ἀφανὸ τῆς πλύστρας του εἶπε. Πέ-
θανε ἡ μάνα του τῶρα κοντὰ καὶ τὸ λυπήθηκε νὰ
τάφινε στοὺς πέντε δρόμους. Ἐνὺ κομάτι ψωμί θὰ
περισέψη καὶ γι' αὐτὸ στὴν κούλια. Κ' ἡ γυναικα-
δέρη τὸ λυπήθηκε στὸ πρῶτο καὶ δὲ ρώτησε περ-
σότερα. Κ' ἔτσι θὰ ἠσύχαζε μὲ ὅσα ἔμαθε, ἄν ἠού
χαζε καὶ ὁ κόσμος γύρω τῆς. Μὰ τούτος ἔχει χρεὶος
νὰ βγάξῃ τὴν ἀλήθεια πάντοτε στὸ φῶς καὶ τὴ
φορὰ αὐτὴ ἔδω στὴν πόλη εἶχαν τὸ φόβο πὼς δὲν
τὴ λείει ὀλάκερη ὁ πρῶν ἑπαρχός τους.

Ἡ ἀλήθεια ἔπρεπε λοιπὸν νὰ θριαμβέψη·
μ' ὅποιανδήποτε θυσία. Εἶν' ὁ νόμος τῆς ζωῆς καὶ
τῆς ἀρχόντισας ἀπ' τὸ χωριό. Ἄν ἡ στερνὴ, ὅταν
ἡ Φρόσω ντρόπασε τὸ γένος, δὲν ἀνοίξε τὸ στόμα
τῆς στὸν ἀδιάφορο πατέρα, τότε σὰ νάχε ἡ φάβη
κάπιο λάκκο καὶ γι' αὐτὴ. Τῶρα ὅμως ἡ συνείδησή
τῆς εἶναι καθαρὴ, δὲν ἔχει διόλου φόβο ἀπ' τὸ ξεμ-
πρόστιασμα μὲ τὸ γαμπρὸ τῆς, τὸ δικίον εἶν' ὄλο
μὲ τὸ μέρος τῆς. Ἡ χωριάτικη ἀρχοντιὰ μπορούσε
νὰ ὑψωθῆ μὲ ὄλη τῆς τὴν περηφάνεια, τὰ δικαίω-
ματα τῆς πεθιγμένης ἀδερφῆς νὰ ἀστηθῶν ἀφιλονεί-
κητα, αὐστηρά, ἀπαράγραφα. Τὸ γκρίνιασμα ἄρ-
χισε. Ὁ Θώμος Κρανιὰς ἔχει τὸν τρόπο του νὰ τὸ

ξεφεύγῃ καὶ νὰ τὸ ξεχνῆ τὴν μίρα ὀλάκερη στὸν
καφενέ, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ περνήκει ἐκεῖ καὶ ὄλη τὴ
νύχτα. Ἡ ἀργὴ ἡ γρήγορα ἔρχεται τὸ βράδυ στὴν
κούλια του, ἄμ σηχάσουν τὰ παιδιὰ στὴν ἄλλη
κάμαρα, λύνεται ἡ γλώσσῃ τῆς; χωριάτικος κοντὰ
στὸ τζάκι, πὺν κάθεται μὲ τὸ τσουρᾶπι τῆς :

«Δὲ σόφτανε ἡ μιὰ ντροπὴ· βάλθηκες νὰ πορεζι-
λέψης τὴ γενιά σου. Ἐχεῖς καὶ μούτρα καὶ παρη-
σιαζέσαι σὸν κόσμο Ἐχάτες ντίπ τὸ ἴτσι σου!»

Ὁ Θώμος Κρανιὰς σῶταξε.

«Γέροντας; ἄνθρωπος! Κακὰ γραφτὰ· τί μὲ μίλλε
νὰ ἰδῶ στὸ σπίτι τῆς ἀδερφῆς μου..»

Ὁ Θώμος Κρανιὰς δὲ μιλούσε.

«Καλὴ, δὲ ντραπῆκες τὴ χρόνια σου, δὲ σεβᾶ-
στηκες τὸ σόι· δὲ συλλογίσονα, δὲ λυπόσονα τὰ παι-
διὰ σου κάνε; τὰ θηλ' καὶ σου μὲ τὸ παραδειγμα
πού τς δίνεις; Δὲ σόφτανε ἡ πομπὴ τῆς δυχατέρας
σ', ἦθελες νὰν τὴν ἀποσώσης, νὰ μὴ βγαίνωμ' ἀπ'
τὰ στόματα καὶ ἀπ' τὴ ντροπὴ τοῦ κόσμου!..»

«Σὰν παίρνεις στὸ κοντὸ τί λείπει κόσμος», ψι-
θύριζε ἤτυχα ὁ Θώμος Κρανιὰς, ρουφώντας τὸ κρα-
σάκι του πιστὸς στὴν παλιὰ συνήθεια του.

«Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ πάρω στὸ κοντὸ τὸν κό-
σμο. Ὁ,τι λείει ὁ κόσμος ἔχει δικίον νὰν τὸ λεί.

Ἐδῶ πὺν τὴν κουβάλητες, μέσα στὸ σπίτι σου, στὰ
θηλ' κα σου...»

Ὁ Θώμος Κρανιὰς γύριζε ἀπὸ τέλλο τὸ πλευρό.
«Ἐγνία σου καὶ μπροστά σου θὰν τὰ βρῆς. Θὰ
ἰδῆς καὶ τίς ἄλλες δυὸ νὰ πάρουνε τὸ δρόμο τς χαί-
δεμένης σου. Κ' ἡ δευτέρη στὰ νύχια στέκεται, νὰν
τὴ σηκώση τὴν παντιέρα. Οἱ ἀργολάδοι τ'ν ἔζωσαν
τὴν κούλια.. Μαῦρα μ' κα ἄλαλα, τί μ' εἶχ' ἡ
μοῖρα μου νὰ ἰδοῦ ἡ χλιμμένη...»

Ὁ Θώμος Κρανιὰς, συνηθισμένος ἀπὸ τὸ νανού-
ρισμα, ἔκλεινε τὰ μάτια του Τὸ πολὺ πολὺ ἄν
μουρμούριζε πρὶν ἀποκοιμηθῆ :

«Δὲν ἀπόστασε τὸ στόμα σου, δὲ βροθῆκες...»

«Νὰ βρεθῶ, νὰ βρεθῶ;...» ἀγρίους ἡ χωριά-
τικα· τίνος τὰ λέω; τοῦ τοῖχου. Καρφὶ δὲν τ' καί-
γεται· οὔτε ντροπὴ οὔτε στόχασση...»

Ὁ Θώμος Κρανιὰς ρούχναγε πιά.

Ἡ χωριάτικα συνεχούσε τὸν ἐξάφαλμό τῆς, ὅσο
πού ἀπόστενε πραγματικὰ τὸ στόμα τῆς, ἔχωνε τὴ
φωτιὰ, ἔσερνε τὸ πᾶπλωμα ἀποπάνω τῆς καὶ ἀπο-
κοιμιούνταν καὶ αὐτὴ.

Ἡ Φρόσω ἔμπαινε σιγαλὰ ἀπ' τὴν ἄλλη κά-
μαρα κ' ἔρριχνε τέλλο πᾶπλωμα ἀπάνω ἀπ' τὸν
πατέρα καὶ ἔξάπλωνε κ' ἐκείνη στὴν ἀκρὴ τῆς,

γεννηστού ακούστηκε, που τόδε; πουθενά γραμμένο;

— Άκουσα, παππαδιά μου να λένε πως ό παππας που δεν κάνει παιδιά, πρέπει να γυρίση μια βραδιά ντυμένος γυναίκα, κ' ίτια ίσια τή βραδιά που γυρίζουν κ' οι σκαλικάντζαροι! Για σένα τόκανα, παππαδιά μου, μαράζι τ'όχι να σε λένε στρέφα...

— Κ' έτσι δά, από στραβού διαβόλου άνταμωθήκαμε! Φχαριστώ, παππάζ μου, φχαριστώ! Σάν τόκανες για μένα νάχης τήν εύχή τής μάνας σου!

Τό καινούριο τούτο χάπι δέν τ'όχαψε ή παππαδιά. Λυσσακό τήν έπιασε και, σάν κόρη τής Εύας κι αυτή, δέν άργησε να τού τή πληρώση! Δέν πέρατ' ό χρόνος κι άξαφν' ό παππας βρίσκει μια νύχτα τήν παππαδιά στήν κάμαρα τού δεσπότη κλεισμένη. Άνέθηκε τó αίμα να τήν πνίξη κι έρχισε τις φωνές και τις φοβέρες, μα ή παππαδιά τó κέφι της δέν τ'όχασε! — Μή σκουζής άδικα, παππάζ, μη δέρνειςαι τού κάκου κ' έγώ για σένα τόκανα! Παιδί δέν κάνω παππαδιά, θά κάνω δεσποτίνα!

Λένε πως ή δεσποτίνα έκανε παιδί κ' ή καρδιά τού παππάζ πήγε στόν τόπο της. Άπό τότες δέν έπαιρνε πιά τις ξένες γυναίκες για τή δική του κι ούτε ντύθηκε σε γυναίκα τά Χριστούγεννα!

G. ΑΒΑΖΟΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Πώς προσέχουμε στα μεγάλα έργα.

«Δέκα χρόνια πέρασαν, και κανένας, μέσα σε όλη τή Γερμανία, από χρέος του κ' έτσι από τή συνείδησή του παρακνημένος, δέν παρουσιάστηκε για να υπερασπιστή τόνόμα μου τó καταδικασμένο σε μια παράλογη σιωπή. Μονάχα ένας ξένος, ένας Δανός, φυσικά λεπτοστόχαστος, και με άρκετό θάρρος, βγήκε μπροστά στους ψεύτικους φίλους μου και τους άντιστάθηκε. Σε ποιό γερμανικό πανεπιστήμιο θα μπορούσε κανείς σήμερα να κάμη μαθήματα για τή φιλοσοφία μου σάν εκείνα που έκαμε τήν περασμένη τήν άνοιξη ό Γεώργιος Μπράντες στήν Κοπενάγη, δείχνοντας με τούτο, ακόμα άλλη μια φορά, πως είναι σωστός ψυχολόγος.»

Αυτά τά γράφει ό περίφημος Νίτσε στό έργο

του «Ίδε ό Άνθρωπος» που τώρα τελευταία είδε τó φώς. Ό Μπράντες, που αναφέρει, είναι ό περιφημος Δανός κριτικός που τó μεγάλο του χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι όχι τόσο πως καθιερώνει τις άναγνωρισμένες δόξες σάν τόν Σκιξπήρο, αλλά πως πρώτος διαλαλεί τις δόξες όταν πρωτανατέλνουν, κ' οι πολλοί άρνοούνται τή χάρη τους: τις δόξες σάν τόν Ίψεν και σάν τó Νίτσε.

Όποιος θέλει να πάρη μυρουδιά από τις μεγάλες ιδέες τής επιστήμης και τής φιλοσοφίας, σε κάθε τους κύκλο, και σε ποιό δρόμο βρίσκονται σήμερα, νμίζω πως δέ θα είναι κακό να παρακολουθή τά βιβλία τής «Βιβλιοθήκης επιστημονικής φιλοσοφίας» που βγαίνουνε τó ένα ύστερ' από τó άλλο, από τó γάλλο εκδότη Έρνέστο Φλαμμαριών στό Παρίσι. Μέσα εκεί δημοσιεύτηκανε, ανάμεσα σε άλλα, τά πολύκροτα βιβλία τού μεγάλου μαθηματικού Πουανκαρέ για τήν «Υπόθεση στήν Έπιστήμη» και για τήν «Άξία τής Έπιστήμης». Έκει πρόβαλε ό επαναστατικός σοφός Λεμπόν, που καινούριους δρόμους χαραζει με τó εξετύλιμα τής ύλης, και με τó «Εξετύλιμα τής Δύναμης», καθώς και με τήν «Ψυχολογία τής Άντιτροφής». Έκει ό δυνατός βιολόγος Νταντέκ πολεμεί τις προσπάθειες τών θρησκευτικών και μεταφυσικών φιλόσοφων με τά συνθετικά του έργα «Άπό τόν Άνθρωπο στήν Έπιστήμη» και με τήν «Έπιστήμη και τή Συνείδηση». Έκει ό εξακουσμένος φιλόσοφος Βουτρού έδωκε τó πιό νέο του έργο για τήν «Έπιστήμη και τή θρησκεία στή σύγχρονη φιλοσοφία» και ό καθηγητής Διχτεμπερζέ, συγγραφέας ωραιότατων μονογραφιών για τó Νίτσε, τó Βίγγερ, τó Γκαίτε, τόν Άϊνι, εκεί δημοσίεψε τó συγγράμμα του για τή «Νέα Γερμανία», μια εικόνα στήν έντέλεια τής χώρας σε όλες τις ιδέες και σε όλα τά ζητήματα τού καιρού. Αυτά για τούς φίλους τού βιβλίου και τής μελέτης.

Τό τελευταίο δράμα τού Ράτσου Άνδρέιερ. «Οι μαύρες προσωπίδες». Έργο συμβολικό, τολμηρό, σκοτεινό. Νά ό σκελετός του: Ό νέος δούκας Λορέντζος προσκάλεσε τούς φίλους του σε μια γιορτή προσωπιδόφρων. Οι προσκαλεσμένοι τρέχανε με χάρη, άμέτρητοι. Μα ό Λορέντζος γιομάτος από ταρχή κι από φρίκη δέν άναγνωρίζει κανένα. Δέν άναγνωρίζει μήτε τή γυναίκα του, δέν άναγνωρίζει μήτε

τήν ίδια τήν καρδιά του, που περνά από μπροστά του, μέσα σ' ένα κόκκινο ντόμινο, τυλιμένη μ' ένα φαρμακερό φίδι. Άντρες, γυναίκες, δούλοι, όλο τριγυρίζουνε φορώντας μάσκες αινιγματικές. Άκόμα και οι ήχοι τής μουσικής που σκορπίζονται από τήν όρχήστρα, κι αυτοί φτάνουνε σταυτιά του άλλοιώτικοι, δυσκολογνώριστοι. Άπό γλυκειές μελωδίες που τόσο τις είχε αγαπήσει, αλλάζανε και γίνανε σε μια μουσική κολασμένη. Οι μαύρες προσωπίδες τόν τριγυρνούνε και κάνουνε να υποφέρει ό Λορέντζος κάθε είδους βασανιστήριο. Τόν πιάνει τρέλλα, τού περνάνε από τó νού λογής υποψίες. Τάχα να είναι γνήσιο παιδί τού πατέρα του; Η μητέρα του δέν παραδόθηκε σ' ένα σταυλίτη; Κ' έξαφνα, ή φοβερώτερη απ' όλες τις προσωπίδες, μια που παρουσιάζεται σε να είναι ό σωσίας τού οικοδεσπότη, και τού κόβει τó δρόμο. Ό άρχοντας Λορέντζος βγάζε τó σπαθί του και τρυπάζ τó σωσία του, που ύστερα φανερώνεται πως είναι ό σατανάς. Τότε κηδεύουνε μεγαλόπρεπα. Γυμμένος ό οικοδεσπότης άπάνου στό νεκροκράββατο τού έκυτού του, μιλεί μυτικά, λυπητερά, και τραγικά, με τήν καρδιά του τήν ίδια. Τό δράμα έχει κι όμορφιά και κάποιο φιλοσοφικό μεγαλείο. Ό συγγραφέας του μας τó εξηγεί. Άλληγορία, μας λέει. Ό πύργος είναι ή ψυχή. Ό κύριος τού πύργου, ό άνθρωπος. Οι παράξενες μάσκες οι λογής άπόκρυφες δυνάμεις που κυριεύουνε τήν ψυχή τού ανθρώπου, και που ό άνθρωπος δέν μπορεί να ξεσκεπάση τά μυστηριά τους. Πολύ κλά. Άλλά τó δράμα, πιό πολύ βραχνάς, παρά ποίημα. Για τó θεό, λίγο άττικό φώς. Διγάκι άέρα.

K**

A. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΑ

1—ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ

2—Ο ΑΣΩΤΟΣ

3—ΟΙ ΑΛΥΣΙΑΔΕΣ

Πουλούνται στό γραφείο τού Νουμά 1 δραχμές τά τρία. Μονάχα οι «Άλυσιδες», τρεις δραχμές. Στις έπαρχίες και στό έξωτερικό στέλνονται δίχως παραπαισινό έξοδο για τά ταχυδρομικά.

γυρεύοντας νάντληση στόν ύπνο δύναμη για τó μαρτύριο που άρχιζε τήν άλλη αύγή, και αλλήλων τά κοκόρια. Με τó πρωινό νυχτέρι έρχονταν ή δική της σειρά. Η χωριάτσα άποκαμωμένη άποθραδής με τόν πατέρα, τάβαζε πωτό μπωνάρι με τήν κρητή του. Η ήδονή της ήταν να γκοιιάζη, ή άπόλαψή της να τσιμπάη και να στουμπάη. Με τó μακκρίτη άντρα της δέν έζησε πολύ καιρό μαζί ώστε να ξεθυμάνουν τά στέφρα νεύρα της. Μακριά απ' αυτόν τρώγονταν με τήν ψυχοπαίδα της. Ένα δυό χρόνια που τήν είχε στά στερνά κονιά της άπόστρατο πριν να πεθάνη, δοκίμασε και μ' εκείνον τó ίδιο σύστημα, μα τάβηκε πολύ γρήγορα μπαστούνια. Στή διοίκηση τού μεταβατικού που πέρασε τήν πιό πολλή ζωή τει ό λοχαγός Πιπαδοπούλας είχε λάβει πείρα τής παιδαγωγικής δύναμης τού βούρδουλα. Τήν κρέμασε λοιπόν άπάνω απ' τó κρεβατι, κατω απ' τó κόνισμα και δίπλα στα συζυγικά στέφρα κ' έτσι ή λίγη ζωή, που τού χάρισε ό θεός στα ύστερά με τή γυναίκα του, πέρασε μέλι και γάλα. Στήν κούλια όμως βούρδουλα δέν είχε κ' ή χήρα τού μακκρίτη λοχαγού μπορούσε να λωνίξη ελεύτερα. Έκαμε κιόλα ό θεός κι άφορμές έδώ δέν έλειψαν και δέν έλειπαν όλοένα.

Η ίδια φωνή, που κοίμιζε τó βράδυ τόν πρώην έπαρχο, ήταν πάλι τó τραγούδι τού κορδαλού που τόν ζυπνούσε. Τόσο συνήθισε σ' αυτό, που αν έλειπε κανά πρωί, ήταν σε να παραθιάζονταν εν' άηθο απ' τó καταστατικό τής κούλιας, σε να λείπε απ' τόν αυγινό καφέ ή ζάχαρη, ή φωτιά απ' τó τζάκι ή τó ρέμι απ' τó παγούρι. Ό Θάμος Κρανιάς ήταν τής συνήθειας άνθρωπος. Τά χωράτά του ύστερα στόν καφενέ ή θάχαν για τούς φίλους του τή συνηθισμένη χάρη κ' ή μωστιχη έά γύρω στα μπυκάλικα, πριν τó φαγι, θάταν χωρίς ουσία. Άν θλιβονταν κάποτε απ' τή γκρίνια τής γυναικαδέρφης του, θλιβονταν περισσότερο για τή Φρόσω. Πολλές φορές, εκεί που σκότωνε τήν ώρα με τούς φίλους, τή στοχάζονταν να τρώη στήν κούλια βουθή τούς κατακέρχλους τής θείας κ' έχανε για μια στιγμή τήν όρεξή του μα όσο δέ μπορούσε να τής δώση αυτός καμιά βοήθεια, πάσχιζε να τó ξεχνάη. Η Φρόσω απ' τάλλο μέρος συλλογιούνταν τόν πατέρα και λυπούνταν. Τόν έβλεπε να γέρνη τó κεράλι στις βρισιές τής θείας και μάτωνε ή καρδιά της. Όταν οι ματιές πατέρα και κόρης έσμιγαν, φάνερναν κ' οι δυό τó ίδιο αίσθημα. Κ' οι δυό ύπέρεσαν από τόν ίδιο πόνο, καθένας με τόν τρόπο του. Κ' οι δυό

έιωθαν μέσα τους νάνα: θύματα άδυναμίας παρόμοιας κ' ή συμπαθεια άνάμεσά τους όλο και μεγάλωνε. Πάντα όμως άφωνα, πάντα δειλή και κρυφία. Μάρτυρες τής ίδιας μοίρας, δέν έβλεπν τó λυτρωμό από πουθενά, από κανέναν τρόπο.

Κ' έτσι ή ζωή περνούσε κακά ψυχρά και θα περνούσε ίσως με τόν ίδιον τρόπο, θα καταπραύνε ίσως κ' ή χωριάτσα με τόν καιρό, αν ή δημαρχίνα κ' ή σχολαρχίνα κ' ή υπομοίραρχίνα κ' οι άλλες φιλενάδες της δέ φλογίζονταν από τόν ίδιο ζήλο τής αλήθειας και δέ έσυμπούσαν τόν άγώνα της για τήν τιμή τής κούλιας τάκροπόταμου.

«Ό υπομοίραρχος καιτι είχε άκούσει μα δέν τόλεε για να μη βάλη άκατωχέες.»

«Νά μη ντραπή κάνε τόν κόσμο να τή φερη σπιτι του!»

«Δέν έπρεπε να τή παραδεχτής στήν κούλια!»

«Νάν τή διώξης άποδώ μια ώρ' άρχίτερα!»

«Φοβέριζε τον πώ; θα φρόβη και βλέπεις πως τή διώχνει στή στιγμή; θα τή στοχαστή τή σύνταξή σου.»

Συμβούλευν οι φιλενάδες τή χωριάτσα. Και για φοβέρα τó πρωτοξυστόμισε κι αυτή στόν άρχοντα τής κούλιας. Μά τούτο; δέν τó πίστεψε κ'

ΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ

Τὸ Δημητράκη ξέρετε, γεροντικό μαγιρόλο
Μὲ γλώσσα πετιμέζι;
Δυὸ γυῶμες ἔχει πάντοτε, γελᾷ τὸν κόσμον ὅλο
Καὶ τὸ ματάκι παίξει.

ΣΑΝΤΟΣ

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΕΣ ΤΡΕΛΛΕΣ

—'Αχ! νάτανε πάντ' ἀπόκριες μικρούλα μου!...
Καὶ τῆς ἔρριξα μιὰ χούφτα χαρτοπόλεμο, πού,
μὲ χάρη, τῆς ἐχάιδεψε τ' ἀέρινο προσωπάκι της καὶ
κυλλίστηκε πάνου στὸ κορμάκι της καὶ λίγος ἐμ-
πλέχτηκε ἀνάμεσα στὰ κυματιστὰ χρυσὰ μαλλιά
της.

Καὶ κείνη ἡ μικρούλα—πεταχτούλα κι ὁμορφὴ
ὅσο καμμιὰ—χωρὶς νὰ χάσῃ τίποτ' ἀπὸ τ' ἄρμο-
νικὸ της σύνολο ἐτίναξε τὰ χαρτάκια χαμογελών-
τας μου.

Καὶ κείνη τὴν ὦρα, στριμωμένος ἀνάμεσα στὸν
κόσμο—πού βελόνι νὰ ρίξῃς δὲ χωροῦσε—κατάλαβα
πὼς ἀναγεννιόμουν, ὅπως πάντα, σὺν τὴν ἀντρί-
κρουζα.

Ἔτανε Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς κι ὁ χαρτοπόλεμος
στὴ Σπινιάδα τῆς Κέρκυρας ἔδινε κ' ἔπαινε.

Ὅλοι χαρτοπολεμοῦσαν. Μὰ καὶ γὼ δὲν ἔμεινα
πισω... Κάθε γύρο ἔρριχνα ἀπὸ μιὰ—καὶ δυὸ ἢ
τρεῖς κάποτε—χούφτες χαρτοπόλεμο καὶ κανένα
λογάκι.

Καὶ κεί ἡ χαμογελοῦσε... Καὶ κάποτε μοῦ μι-
λοῦσε σιγαλά...

Κι ὁ παπάκης της ἀποπίσω μας, χωρὶς καλὰ-
καλὰ νὰ καταλαβαίνῃ τί γινότανε, μ' ὅλο του τὸ
σοβαρὸ ὄφος ἔλεε σ' ἕνα φίλο του:

—'Ε! αὐτὲς τίς μέρες ἄς διασκεδάσουνε καὶ
τὰ παιδιὰ... Οἱ μέρες πούναι...»

*

Καὶ ἔτσι, μὲ τὸ χαρτοπόλεμο, πού τότε συν-
τρόφευε καὶ κανένα λογάκι, ἔμαθα πού θῆναι τὸ
βράδι ἡ μικρούλα μου. Μοῦ εἶπε πὼς θὰ πάῃ στὴ
τάδε σάλα γιὰ νὰ ἰδῇ, μαζί μὲ τὸν παπάκη καὶ
τὴ μαμά, τὸ χορὸ καὶ νὰ διασκεδάσουνε τὴν ὕστερη
βραδιά τῆς Ἀποκριᾶς.

Μὲς στὶς ὀχτὼ τὸ βράδι τὴν ἔχασα. Ὁ πῆς
σπίτι. Μὰ στὶς δέκα, πού θ' ἄρχισῃ ὁ χορὸς, θῆναι
στὴ σάλα.

'Αμίσως ἔτρεξα κ' εὔρηκα μὲς στὸν κόσμον ἕνα
φίλο μου πού μποροῦσε νὰ μὲ μπάσῃ σ' αὐτὴ τὴ
σάλα, πού εἶτανε μόνο σ' ἕναν ὀρισμένον κύκλο
ἀνοιχτῆ.

—Ναί, μοῦπε, ἔρχεται, μὲ ζητᾷς καὶ σὲ
μπαζῶ.

Τὸν εὐχαρίστησα καὶ χωριστήκαμε.

*

Στὶς δέκα εἴμουνα στὴ σάλα.
"ὦ! Νά κ' ἐκείνη πού ἔρχεται σὲ λίγο!..

ἔπέμνε στὴ σιωπὴ του. Ἡ χωριάτικα φουρκίζον-
ταν καὶ πὶο πολὺ σὺν ἔβλεπε πὼς τὸ φοβερὸ
της δὲν ἔκανε καμιά ἐντύπωση, δὲν ἔβλεπε ἀπ' αὐτὸ
ταῦτι τοῦ πρώην ἐπαρχοῦ. Καὶ δίχως νὰ τὸ φαν-
ταστῆ πὼς θάφτανε ἀληθινὰ ὡς ἐκεῖ τὸ πρᾶμα,
περσότερο ἀπὸ πείσμα, ἔβαλε παστρικά τὸ ζήτημα:
Μιά ἀπ' τίς δυὸ, ἡ ἀρφανὴ τῆς πλύστρας ἀπ' τὴ
λασπόπολη ἢ αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ λοχαγίνα, ἡ κόρη τοῦ
ἄρχοντα Γουρνίτσα, πρέπει νὰ λείψῃ ἀπ' τὴν
κούλια.

Ὁ Θώμος Κρανιάς κι ὅταν ἀκόμα πῆρε στὰ
σοβαρὰ τὸ δῆλημα, ἄφισε σὺν πάντα τὰ πρᾶματα
στὸ φυσικὸ τους δρόμο. Κι ὁ φυσικότερος ἦταν νὰ
φύγῃ ἡ δεύτερη. Μαζὶ τῆς ἔφραγε κ' ἡ σύνταξη τῆς
χῆρας λοχαγοῦ; Ὄρα καλὴ τῆς. Ἡ δική του δὲν
ἦταν συμπληρωμένη ἀκόμα; Κκοὸ καὶ μαῦρο μὰ ἡ
μοῖρα ἔτσι τόθελε νὰ μὴ σταθῇ ἡ κυβερνήση δυὸ
χρόνια ἀκόμα, νὰ τὴ συμπληρώσῃ. Ὁ Θώμος Κρα-
νιάς ἄφισε πάντα τὴ μοῖρα νὰ κυβερνᾷ κατὰ τὸ
θέλημά της. Ἔτσι πέρασε ἡ ζωὴ του ὡς τὰ σή-
μερα. Τώρα στὰ γεράματα νὰ τῆς ἀντισταθῇ
μεμιάς, δὲ γίνεται. Καλοδεχόμενα λοιπὸν ὄσα

Ἐπιόσαμε θέσεις καὶ κάτσαμε. Μὰ εἴμουνα μα-
κριὰ της...

'Ε! τί νὰ γίνῃ! ἔτσι ἔτυχε...

Κόσμος, ἡ σάλα γιομάτη!

Σὲ λίγο ἄρχισ' ὁ χορὸς. Μασκαρεμένοι κι ἐμα-
σκάρειτοι ζευγάρια ζευγάρια ἐρριχόντανε στὸ βάλς,
πού μεθαίει τόσο, μάλιστα σήμερ, μέρα τέτοιας
τρέλλας...

Ὅλος ὁ καλὸς κόσμος εἶτανε τριγύρω καθισμέ-
νος. Μὰ κείνοι πού χορεύανε δὲν εἶτανε κι ὅλοι ἀπὸ
καλὴ τάξη καὶ ἠθική...—Τί κάνουν αὐτὲς οἱ μέ-
ρες!...—Γι' αὐτὸ καὶ πολλὲς κυρίες καὶ δεσποινίδες
καθὼς πρέπει, θεωροῦσανε καλλίτερο νὰ κοιτάζονε
παρὰ νὰ λαβαίνονε μέρος στὸ χορὸ.

Καὶ γὼ ἐκοίταζα...

Καὶ τὰ ζευγάρια, ἔλλα μὲ κίνητες γιομάτες
ζωῆ, ἔλλα μὲ κίνητες λίγο σιγανές, ἔλλα στριφο-
γυρίζοντας τρελλὰ περνοῦσαν ἀπὸ μπρὸς μου.

Καὶ τὸ κύμα τῆς σάρκας, τέλει πλάσμένης τὸ
περσότερο, ἔκανε νὰ μεθᾷ κανένας, νὰ πιθυμᾷ τὴ
ζωή.

Τὴν ὦρα κείνη πιθυμοῦσα καὶ γὼ νὰ κάμουμ'
ἕνα γυο...

Ἄ...

*

'Ἔσωσε ὁ πρώτος γυῖος. Ἐσηκώθηκα καὶ τριγύ-
μισα τὴ σάλα.

Ὁ σκοπὸς μου εἶτανε νὰ τὴν κοιτῶ καὶ νὰ
κάτω κοντὰ της...

Κι ἀλήθεια τυχερὸς εἴμουνα. Μόλις ἄρχισε πάλι
ὁ χορὸς εὔρηκα μιὰ θέση κοντὰ τῆς ἀδεία. Κ' ἔ-
κατσα καί.

Ὁ χορὸς ἄρχισε καὶ προχωροῦσε ζωηρότερος.
Πολλοὶ νέοι καλῆς τάξης ἐμπήκανε στὸ χορὸ.
Τί κάνει αὐτὴ ἡ νιότη!...

Καὶ ἐγὼ κοιτάζα ἐκείνη... Καὶ κείνη ἐμέ...

Καὶ τὸ κύμα τῆς σάρκας πού μεθοῦσε, περνοῦσε
μπρὸς στὰ μάτια μας.

Κι ὁ πειρασμὸς αὐτὸς μ' ἐσπρωχνε νὰ ριχτῶ
καὶ γὼ στὸ χορὸ, ἀγκαλιασμένος μὲ τ' ἀγγελουδι-
μου, νὰ συρτῶ στὸν κοινὸ ρυθμὸ, κι ἀνάμεσα ἀκόμα
ἀπὸ γυναῖκες κάθε τάξης καὶ ἠθικῆς... Φτάνει νὰ
κάμουμ' ἕνα γυῖο μαζί μὲ κείνη, τᾶξιν πλάσμα!..

Καὶ κείνη λαὼ πὼς τὸ ἴδιο θὰ σκεφτόντανε.
Μπορεῖ νὰ μὴ ἐσκεφτόντανε τὸ ἴδιο σὺν ἐμέ, σὺν
ἀγγελουδι αὐτῷ πού εἶτανε ἡ μικρούλα. μὰ πάντα
κάτι θὰ καταλάβαινε μετὰ της, πού κάτι θέλει,
πού θέλει νὰ ξεπεταχτῆ, νὰ πεταῖξῃ, τώρα στὴ
χρυσὴ ἡλικία πού βρισκότανε.

Καὶ σὲ λίγο τὸ κύμα τῆς σάρκας ἐστάθηκε. Ὁ
χορὸς ἔπαψε.

*

...Τῆς εἶχα κάμει πιά τὴν πρόταση νὰ κά-
μουμ' ἕνα γυῖο. Καὶ γὼ δὲν τὸ κατάλαβα κι ἀκόμα
δὲν τὸ καταλαβαίνω πῶς.

'Ἐδέχτηκε Ἡ ζωὴ μέσα της ἐξεχειλίζε κ' αἰ-
τία γύρευε!..

Μ' ἕνα τρελλὸ βάλς ἐρριχτήκαμε καὶ μετὶ στὸ
χορὸ... Ἀνάμεσα σὲ νέους τρελλοὺς καὶ σὲ γυναῖκες
ἀλαφρές, ἐκεῖ καὶ μετὶ!.. Ἐκεῖ καὶ γὼ μὲ κείνο
τάξηνιο ἀγγελάκι, πού ἀκόμα δὲν εἶχε κατα-
λάβει τί γυρεύει...

Τί κάνει αὐτὴ ἡ νιότη. Τί κάνουν αὐτὲς οἱ
μέρες!..

Καὶ στριφογυρίζαμε τρελλὰ... Καὶ σὲ νάθε κι

φέρνει ἡ ὦρα. Ἐχεῖ ὁ θεὸς, μεγάλος εἶναι· διὸ
φύση τὸ γένος τοῦ Κρανιά νὰ πάῃ χαμένο. Τὴ θέση
του καὶ τὴν ὑπόληψιν εἰδὼ στὴν πόλιν ἀκόμα δὲν
τὴν ἔχασε· οἱ φίλοι θὰ βοηθήσουν πάλι, ἡ ἀγορὰ
θὰ δόσῃ βερσεὶ ὅσο νὰ ξαναρθοῦνε βολικὰ τὰ πρᾶ-
ματα. Ἀφοῦ ἡ ἰδία ἡ ζωὴ εἶναι τέτις, τί νὰ κά-
μῃς; Δὲ μπορεῖς νὰ τὴν ἀλλάξῃς μὲ τὸ θέλημά
σου· πότε μὲ τὴν ἀλήθειαν, πότε μὲ τὰ ψέματα θὰ
τὴν περάσῃς, μὲ τὸν ἀέρα τῆς πάντα θὰ πᾶς.
Αὐτὴ εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ πρώην ἐπαρχοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

νηση μιὰ ἀνατριχίλα ζωτικὴ μὲ κυρίευε... Καὶ γυ-
ρίζαμε τρελλὰ...

*

Δώδεκα ἡ ὦρα, μεσάνυχτα.
— Πᾶνε τώρα οἱ ἀπόκριες γιὰ φέτο...
— ὦ! ναί, μοῦπε, καὶ τώρα τοῦ χρόνου...
— Μικρούλα μου!..

Κι ὁ παπάκης της πίσω καθισμένος ἔλεε τῆς
μικρᾶς της:

—'Ε! τὰ παιδιὰ... Οἱ μέρες πούναι... Πρί-
πει νὰν τάφινῃ κανένος καὶ λίγο ἑλεύτερα...

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ὁ Ρήγας Γκόλφης μὰς βγάξει τοῦ λεβέντικου κι
ἄρμονικώτατου στίχου του σὲ βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «Τὰ
τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη».

— Τὸ βιβλίον τυπώνεται στὸ καλλιτεχνικὸ τυπογραφεῖο
τοῦ κ. Ταρσεύσπουλου καὶ θάνα· ἔτοιμο στὰ μισὰ τοῦ Φλε-
βάρη.

— Μὲς ἤρθε καὶ τὸ β' φυλλάδιον τοῦ «Σεράπιου», καλ-
λιτεχνικὸ κι ὁμορφὸ καὶ μὲ ὅλην διαλεχτὴν σὺν τὸ πρώτο.
Μὲ τὸ «Σεράπιον» γνωρίζαμε κ' ἕνα κριτικὸν, τὸν κ. Χρ.
Ζερβό, πού μιὰ κριτικὴ του στὸ πρώτο φυλλάδιον γιὰ τὸ
«Στὸν ἦσκιο τῆς Σουκιᾶς» καὶ μιὰ ἄλλη στὸ τωρινὸ φυλ-
λάδιον γιὰ τὸν ποιητὴ Πορφύρα, τονὶ δειγνοῦν πὼς ἔχει τὸ
διπλὸ χάρισμα τοῦ κριτικοῦ, νὰ β λ ε π ε ἔ δη λ. καλὰ καὶ
νὰ μιλάει καλοσυνεῖδητα.

— Τὸ «Σεράπιον» εἶναι τὸ μόνο Ἑλλ. περιοδικὸ πού
γράφεται πέρα πέρα στὴ δημοτικὴ καὶ γι' αὐτὸ ἔχονε χρέος
ὅλ' οἱ δικοὶ μας νὰν τὸ ὑποστηρίξουνε. Ἡ συντρομὴ του
εἶναι τιποτένια (ἔξη γρ. τῆ χρονιά) καὶ τὸ κατατόπι του:
Serapion—Revue Hellénique Mensuelle—B. P. 938.
Alexandrie (Égypte).

— Τὸ ποίημα τοῦ κ. Κουλουβίτου «Ὁ Θεμιστοκλῆς
μπροστὰ στοῦ Πέρσες» πού δημοσιεύτηκε στὸ 325 φύλλον
τοῦ «Νουμά» (τελ. 1, στήλη 3), πρέπει νὰ τελιώνει ἔτσι:
Κι ἀπ' τὴ στιγμή πού ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ, μαζί μου ἐδῶ εἶν'
κ' ἡ νίκη,

κ' ἐὼν αἶθρο πάλι ὁ νικητὴς κι ὁ τροπαιοῦχος θάσαι,
ὅταν μικροὶ καὶ ταπεινοὶ κι ἀνήμποροὶ καὶ σκλάβοι
θὰ χύνουν μαῖρα δάκρυα οἱ κοντόθοροι Ἀθηναῖοι.

— Βγήκε τὸ δεύτερον τεῦχος τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιο-
δικοῦ «Ἐπιθεωρητὴς κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἐπιστημῶν»
μὲ ἄρθρα καὶ μελέτες τῶν κ. κ. Ἄ. Ἐλευθεροπούλου (ἡ
ὀλιστικὴ θεωρία τῆς ἱστορίας κατὰ Κάρλον Μάρξ), Θ.
Κοντούπη (περὶ πρεσβυτείας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας), Ἄλ.
Μυλωνά (παρατηρήσεις ἐπὶ χωρίων τινῶν τῶν Πανδέκτων),
Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, Π. Ἀραβαντινοῦ, Ἄλ. Π.
Παπαναστασίου κτλ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Κ. στὸ Ἀσσοῦ. Ὁ δὲ δημοσιευτῆς. Σαῦ στέλλουμε
τὸ 324.—κ. Σιδ. Ἀπερ. Τὸ λάβουμε τὸ ποίημα. Ὁ δὲ δημο-
σιευτῆς ἀργότερα, μὲ τὴ σειρά του.—κ. Π. Γ. Καλὸς ὁ
λόγος σου, μὰ ἀπὸ τὸν «Ἀρχή» μόνο σκρόπια κομμάτια
βρίσκονται, κι αὐτὰ, φαίνεται, δὲν πρόφτασε νὰν τὰ ξα-
νακοιτᾷ. Ὅταν τὸ παραδέχῃσαι καὶ λόγου σου, πὼς χρειά-
ζεται μεγάλη προσοχὴ γιὰ νὰ ξανατυπώσῃ κανεὶς ἕνα ἔργο,
ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ συγγραφέα του, καὶ μάλιστα ἔργο
ἀτέλειωτο κι ἀχτένιστο, περσότερο σκίπσο παρὰ ἔργο. Ὅσο
τόσο σ' εὐχαριστοῦμε πού μὲς τὸ θυμήσῃς καὶ θὰν τὸ ξα-
ναμελετήσῃσαι, καὶ μ' ἄλλους φίλους, τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζή-
τημα.

ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ

ΤΗΣ ΔΑ·Ι·ΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Μετεφῆρθσαν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου
43 ἐντὸς τοῦ Χρυσοῦ Οἴκου (Maison
Dorés) τοῦ μεγάλου Κατοπτροποιείου
τοῦ κ. Α. Π. Εὐαγγέλου, ἐναντι Στοῆς
Ἀρδακείου.